Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 228 (14248) | 1973 оной сентябриин 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

...ЭРДЭЭ ХҮРЭМӨӨР АЖАЛЛАХАБДИ

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Галбайн тракторно-тарян ажалай бригадые даагша Михаил ...рбуевич Леонтьевой хөөрөөнһөө

Хара хүлһөө гаргажа ур...үлһан тарягаа богонихон ...ворто, гээлтэ хоролтогүй...ор хуряаха хэрэг манай ...юдолго, шадабариһаа сэ...дулдыдаха байна. Хэдэн ...эр бригадынгаа ажал, хэ...э тухай хэлэхэ хүсэлэн...

Тракторно-тарян ажалай ...игадын мэдэлдэ 12 трак..., 6 комбайн, газар эл...рилхэ, тарилга хэхэ, тэ...ай хойноһоо харууһа хэ... хэрэглэгдэдэг оньһон ...шина бии юм. Даажа аба... оньһон машинадаа гам...аар хандаха, һаһабари ...одохо хүдэлмэри саатань ...аар хэхын тула механи...ор бүхэмнай оролдодог ...шалтай. Оньһон техникэ... харууһа, һаһабари муу... хэед байгаа һаа, ажалаа ...аар дүүргэхэ, ороохо ...анай тогтууритай һайн ...аса хуряахамнай гэхын ...агүй гэжэ хэлэхэ хэрэг...

Байгша ондо манай кол...тив 1350 гектарта тарил...хэд, гектар бүриһөө 18 ...тнер ороохо таряа хурья... абаха социалис уял... юм. Нигэжэ би... үнгэрэгшэ жэлэй... орходоо гектар бү... ургасые 1 центнерээр ...эжэ абаха болонобди. ...һан уялгаяа бодото дээ... дүүргэхэ арга боломжо ...нда гүйсэд бии гэжэ хэ... хүсэлэнтэйб.

Бригадымнай гэшүүн бү... ямаршье ажал хэжэ бай... һаа, тэрэнээ хараалһан ...зортонь һайн шанартай...ар дүүргэхые оролдодог ...онхой. Шэлэһэн мэргэжэ... табан хургандаал адляар ...эхэ, тэрээндээ үнэн сэ... хүн һанаһандаа хүрэдэг ...шэ. Имэ хүнүүд манда .... Колхозой үнинэй меха...заторнуудай нэгэн Дамнин ...агжиевич Истаев бригады...ай эгээл дүй дүршэлтэй. ...ндэтэ хүнүүдэй нэгэн. Энэ ...эрнай мүнөө жэлэйнгээ ...ряа хуряалсажа дүүргэл...сээд, пенситэ амаралтада гараха юм.

Манай бригада таряа хуряаха, һолоомо суглуулха, намарай пэар хахалха хүдэлмэреэ жэгдэ ябуулна. Һаянай байдалаар манда 200 гаран гектаран таряан хуряагдаа. Комбайнернууд Дамнин Истаев, Самба Ардуев, Ринчин Пуршенов, залуу комбайнер Ким Пойсенов болон бусад халаан бүринингөө даабарине холо үлүүлэн дүүргэжэ, колхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ манай бригада 12 мянган центнер ороохо хуряажа, тэрэнэйнгээ 2000 центнерые гүрэндэ тушааха түсэбтэй. Мүнөө үедэ 400 центнер ороохон гүрэндэ тушаагданхай.

Мүнөө үедэ үрэһэндэ гэжэ таригдаһан «саратовская —36», «скала» сортын шэниисэ хуряажа эхилэнхэйбди. Гектар бүриһөө 20 — 25 центнер гарана. Манай коллектив ерэхэ жэлэй ургасада 3500 центнер үрэһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 1500 центнерээр үлүүлхээр хараална. Өөрын үрэһөөр тарилга һайнаар хэхэдэ тогтууритай баян ургаса хуряагдажа абтадаг гэжэ бригадымнай гэшүүд ойлгодог.

Үрэһэнэй таряа хуряажа байһан комбайн бүхэндэ нэгэ ашаанай автомашина табигданхай. Энэ харюусалгатай һаһада комбайнние минуташье миин байлгахагүйе жолоошод оролдоно. Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй жолоошод Сергей Домышев, Петр Халудоров болон бусад үдэрэй туршада таряалан тоог хоёрой хоорондо арба гаран эрьесэ хэжэ үрдинэ.

Хуряаһан ороохоёо Сагаатын тарянай тоогто буулганабди. Бадма-Цырен Цыбикович Бурлов тоогые даагшаар эндэ хэдэн жэлэй туршада хүдэлнэ. Ороохо сэбэрлэхэ, илгаха оньһон машинанууд жэншэдгүй һайнаар заһабарилагдаа. Ороохо сэбэрлэхэ хүдэлмэри хоёр халаанда эмхидхэгдэнхэй. Эндэ ажаллажа байһан хүдэлмэрицэд социалис мүрысөөнэй гуримтай танилсанхай.

Намарай паар һайнаар элдүүрилжэ шадабал, хойто жэл ороохо тарянай үндэр баян ургаса хуряаха арга боломжын нэгэн гэжэ бидэ мэдэрнэбди. Энэ шухала хүдэлмэридэ 6 трактор хүдэлгэгдэнэ. Паар элдүүрилгэдэ хүдэлжэ байһан механизаторнууд Василий Попов, Цырен Озбонов, Ардан Гергенов гэгшэд халаан бүринингөө даабарине 140—150 процент дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэд соохоо онсо шалгарна. Манай коллектив 950 гектар намарай паар элдүүрилхэ байбал, харин мүнөө 350 гектарта хүргэбэ.

Тарялан дээрэхи һолоомоёо суглуулха хүдэлмэридэ мүн лэ дүй дүршэлтэй механизаторнууд табигданхай. Республикымнай мэдээжэ кукуруза ургуулагша Владимир Машкинов, Саян Малханов гэгшэд МТЗ-50 түхэлэй тракторта һолоомо шэрэдэг түсхай тэргэ шагтагалаад, үдэрэй туршада 15—16 эрьесэ хэжэ үрдинэ. Механизаторнууд Батожап Хамнуев һүрии хаяха машинада ажаллажа, һолоомо шэрэлгэдэ хүдэлжэ байһан нүхэдөө заахашье һаатуулнагүй.

Ороохо тарянай баян ургаса хуряажа абаһан бригада КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын «Алтан» плугта хүртэжэ, «Газар таряалангаа һайнаар эрхилдэг бригада» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэдэг юм. Манай тракторно-тарян ажалай бригадын гэшүүд хоёрдохи жэлээ «Алтан» плугаа алдангүй ажаллана. Хүндэтэ нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр республика дотороо үүсхэл гаргаһан «Искра» колхозой таряашадай жэшээгээр ажаллажа, энэ жэлэйнгээ таряа хуряалгые богонихон болзорто шанартайгаар дүүргэхэбди.

Михаил Борисович Балдынов Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводто хүдэлдэг юм. Фрезеровщигуудай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригадада тэрэ ажалладаг. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ түрүү хүдэлмэришэн бүри оролдосотой һайнаар ажаллажа, халаанайнгаа нормые ходо үлүүлэн, 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тэрэнэй бүтээһэн юумэн хододоо һайн шанартай байдаг.

Коммунист Балдынов — ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, коллектив соогоо хүндэтэй хүн. Михаил Борисович цехэй партийна бюрогой гэшүүнээр һунгагдаһан байна. Тэрэ заводой арадай дружинын бүридэлдэ оронхой, эндэшье эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлдэг гэжэ коллектив соогоо суурхадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фрезеровщик М. Б Балдынов.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ТЭЖЭЭЛ ЕХЭЭР АБТАХА

Ниитынгээ адууһа мал һайн шанартай тэжээлээр хүсэд хангаха гэжэ «Мир» колхозой гэшүүд, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ехээр оролдожо байна. Мүнөө жэлдэ силосэй шухала ургамал болохо кукурузын баян ургаса абахын тула бүри үбэлһөө хойшо ехэ ажал хээ. Кукурузын поли дээрэ 1.390 центнер минеральна үтэгжүүлгэ, 3.184 тонно наг шэбхэ гаргагдаа һэн. Тиигэжэ ургасань нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ байгаа. Хэрбээ нёдондо гектар бүриһөө 71 центнер ногоон хуряагдаһан һаа, энэ жэлдэ 146 центнер абтаа. Кукурузашан И. Г. Гарифулинай звено гектарай 230 центнер ногоо ургуулһан. Эдэ бүгэдын ашаар байгша ондо 88 мянган центнер кукурузын силос дарагдаа.

Мүнөө жэлэй үбһэ хуряалгада 40 звено, тэрэ тоодо оньһожоруулагдамал 4 звено, нэгэ лугомелиоративна отряд табигдаа һэн. Эдэнэрэй хүсөөр 20 мянгаад центнер үбһэн һүрилэгдөөд байна. Үбһэ бэлэдхэлгэдэ хонишодой бригаданууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Түрүү хонишон Д. М. Бадмаев 900 центнер һайн шанартай үбһэ һурилжэ абанхай. Хонишон-зуутан Г. Л. Улзытуев тэжээл бэлэдхэлгые урагшатайгаар ябуулжа, 600 центнер үбһэтэй болонхой.

Тиигэжэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ 170—190 хүн хабаадана. Тэдэнэрэй мэдэлдэ 18 трактор, хэрэгтэй бүхы техникэ үгтэнхэй. Хура бороогой хэды һаад хүргөөшье һаа, эмхитэй һайнаар ажаллаһанай ашаар олонхи звенонууд амжалтатай. Сэлмэг үдэрнүүдтэ эдэнэр илангаяа шуналтайгаар хүдэлнэ.

— Ерэхэ үбэлжэлгэдэ малаа бүдүүн тэжээлээр хүсэд хангахабди. Энэ жэлдэ зелёнко һайнаар ургаа, гектарай 20—25 центнер абтахаар хүлеэгдэнэ, — гэжэ колхозой главна агроном Л. Мадагуев мэдүүлбэ.

Витамин элбэгтэй тэжээл бэлэдхэлгэдэ АВМ-04 агрегадайхид ехэ үүргэтэй. Эдэнэр мүнөө 1.710 центнер ногооной гурил мэшээглээд байна. Бүхыдөө 2.000 центнер иимэ гурил гаргагдаха хараатай.

Энэ агрегат хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэ. Эндэ ажалладаг механизаторнууд Г. Мункуев, Н. Гармаев гэгшэд шадабаритай, бэрхэнүүд байһанаа харуулаа. Эдэнэрэй хүсөөр түс агрегат заашье һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадай дүнгөөр колхоздонь, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугай барюулагдаһан ушарһаа эндэхи зон улам эршэ, хүсэ нэмэжэ, тэжээл бэлэдхэхэ, ургасаяа гээлтэгүйгөөр хуряаха хүдэлмэреэ хурданаар ябуулжа байнхай.

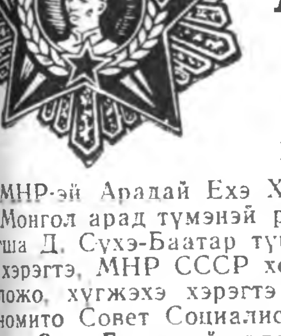
А. ЕЛИСЕЕВ.

Зэдын аймаг.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ТАРЯА, КУКУРУЗА, ТЭЖЭЭЛЭЙ ТИБҺЭТЭ УРГАМАЛНУУДЫЕ, ХАРТААБХА ХУРЯАЛГЫН, НА МАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА

1973 оной сентябриин 24-нэй мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороохо тарян: хадаг-дал...	Ороохо тарян: хуряаг-даһаниинь	Ороохо тарян: сохигдо-ниинь	кукуруза	тэжээлэй тибһэтэ ургамал-нууд	хартаабха	Намарай паар
Баргажанай	55	18	18	84	0,9	29	5
Бэшүүрэй	52	71	46	100	11	70	25
Зэдын	48	37	40	95	7	53	23
Яруунын	53	40	50	—	38	88	4
Загарайн	50	58	43	92	8	66	7
Захааминай	61	62	45	100	36	96	59
Кабанскын	65	26	14	100	—	63	29
Хэжэнгын	56	40	75	84	—	63	8
Хурамхаанай	71	39	41	100	—	88	20
Хяагтын	60	62	56	90	5	74	22
Мухар-Шэбэрэй	52	23	12	97	6	93	29
Прибайкалиин	50	32	16	91	10	55	35
Хойто-Байгалай	40	100	129	—	—	96	—
Сэлэнгын	26	42	17	100	17	92	16
Түнхэнэй	43	56	28	100	40	42	42
Улаан-Үдын	54	42	31	91	1,6	83	29
Хоринин	68	30	36	100	15	87	20
Республика бүхэдөө	53	42	32	95	14	74	24

Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй УКАЗ

ХЯАГТА ГОРОДЫЕ СҮХЭ-БААТАРАЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиум нигэжэ **тогтообо:**

Монгол арад түмэнэй революционно хүдэлөөнэй түүхэдэ, МНРП болон Монголой гүрэнние байгуулагша Д. Сүхэ-Баатар түрүүтэй Монголой революционернүүдэй ажал ябуулгаяа эрхилхэ, дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ, МНР СССР хоёрой хоорондохи аха дүүгэй хани барисаанай, харилсаа холбооной бии божо, хүгжэхэ хэрэгтэ Хяагта городой гайхамшаг ехэ үүргэ дүүргэһэнэйнь түлөө, Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, **Хяагта городые Сүхэ-Баатарай** орденоор шагнаха.

МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо С ЛУВСАН
МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй секретарь Ц. ГОТОВ

Улаан-Баатар, 1973 оной июлиин 3.

(Хяагта город тухай мүнөөдэрэй номерой гурбадахи хуудаһанда уншагты).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

РСФСР-эй МАЛ АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ түйлаһан ехэ амжалтынь, 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар ябаһан уялгануудаа дүүргэхэдээ, ажалай габьяа харуулһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» ГЭҺЭН МЕДАЛЯАР

Сороковиков Юрий Владимировичые — Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой хонишон.

Степанов Николай Григорьевичые — Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой мал адуулагша.

Степанов Яков Ануфриевичые — Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой мал адуулагша.

Сучков Павел Тихоновичые — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй фермые даагша.

Телешева Анна Иудовнае — Хяагтын аймагай «Заря» колхозой гахайшан.

Тетерин Леонид Спиридоновичые — Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хонишон.

Тимофеева Варвара Парамоновнае — Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Трапезникова Нина Григорьевнае — Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой һаалишан.

Тугутов Байсан Бадмацыреновичые — Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой хонишон.

Тугутуров Иван Ламажаповичые — Баргажанай аймагай Баргажанай совхозой ахалагша хонишон.

Туробова Прасковья Григорьевнае — Кабанскын аймагай Оймород совхозой һаалишан.

Тюрикова Екатерина Екимовнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой һаалишан.

Угловская Валентина Арсентьевнае — Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой һаалишан.

Уланов Ринчин Шираповичые — Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Хайдапов Цыпил Галсановнае — Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой хонишон.

Хандуев Федор Будаевичые — Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой адуушан.

Цыбенова Ханда Дагбаевнае — Захааминай аймагай Санагын совхозой мал адуулагша.

Цыбикова Гыпылма Базаровнае — Яруунын аймагай Яруунын совхозой һаалишан.

Цыбикова Цындыма Цыренжаповнае — Яруунын аймагай «Дружба» колхозой хонишон.

Цыбикгарова Янжима Сыреторовнае — Хяагтын аймагай Мөөрөөшын совхозой тугалшан.

Цыденпилова Татьяна Цыренжаповнае — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой һаалишан.

Цындуева Зинаида Нимбуевнае — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Цырендоржиев Аюша Дугаровичые — Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.

Цыренжапова Дольжима Цырендоржиевнае — Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой хонишон.

Черепанова Удбыл Бадмаевнае — Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой һаалишан.

Чимитова Цыпилма Бадмаевнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай Сутайн совхозой хонишон.

Шагжиев Мунко Шагжиевичые — Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой хонишон.

Шиндаков Цырендоржи Шиндаковичые — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон.

Эмедеева Санжи Ангадаевнае — Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Эрдынеева Бальжин Тибочкиевнае — Баргажанай аймагай Уланай колхозой ахалагша хонишон.

Югов Иван Васильевичые — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР П. Б. МОШКОВИЧЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Улаан-Үдын гахай шахан таргалуулгын совхозой директор нүхэр **Мошкович** Павел Борисовичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной сентябриин 24.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАДАА БУСАЖА ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев сентябриин 25-да Москвадаа бусажа ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, СССР-эй бэлэдхэлэй министр Г. С. Золотухин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша Г. Э. Цуканов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров гэгшэд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьтай хамта ерэбэ.

СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые нүхэд Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Б. Н. Пономарёв, К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Б. П. Бугаев, В. В. Кузнецов, Г. С. Павлов, К. В. Русаков, С. Л. Соколов, К. У. Черненко, Н. А. Щелоков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүдтэ кандидат С. К. Цвигун, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша В. А. Голиков болон бусад угтаа.

НРБ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Д. Жулев, Болгариин посольствын хүдэлмэрилэгшэд нүхэр Л. И. Брежневые угталсаба.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН ЮГОСЛАВИДА

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославиин ниислэл хотодо, Дунай мүрэн худар Сава голой шудхадаг газарта «Хани барисаанай парк» гээд белградайхидай нэрлэдэг шэнэ парк нэмжынхэй. Тэрээнтэй зэргэлэн оршодог шэнэ районуудай нэгэндэ шугам татаһан шэнги сэхэ харгынууд зурылдан харагдана.

Белградайхид хүндэтэ айлшадаа «Хани барисаанай паркда» уридаг заншалтай болонхой. Олон оронуудай гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшадай һуулгаһан модод эндэ ургажа байдаг.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин сентябриин 25-да «Хани барисаанай паркда» ерэжэ, эб найрамдалай модо парк соо һуулгаба. А. Н. Косыгин паркын хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ иимэ тэмдэглэл хээ: «Энэ шэнэ модоной олон жэлдэ ургахыень, совет-югослав хани барисаанай бодото һүлдэ болон энэ гайхамшаг парк дотор һалбархыень хүсэнэбди».

* * *

БЕЛГРАД. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхы вечэй Түрүүлэгшэ Джемал Биедичэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд сентябриин 25-да эндэ үргэлжэлөө. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ уласхоорондын шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсэһэн, совет-югославиин харилсаа саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд зүбшэлэгдэһэн байна.

Д. Биедичэй хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ

БЕЛГРАД (ТАСС). Хани ёһоной, албанай хэрэгээр Югославида ерээд байһан КПССэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхы вечэй Түрүүлэгшэ Д. Биедичэй хүндэлэлдэ сентябриин 25-най үдэшэ уулзалга эмхидхээ.

Уулзалгань хани барисаанай, халуун харилсаанай оршон байдалда үнгэрбэ.

УРГАСА ХУРЯАЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮДЭРНҮҮД

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллегиһээ

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги орон доторхи хартаабха, овощ хуряалга ба бэлэдхэлгын ябаса тухай асуудалые сентябриин 25-да зүбшэн хэлсээ.

Колхозууд болон совхозууд хартаабха, овощ таридаг талмайгаа мүнөө жэлдэ үргэдхэһэн байна гэжэ коллеги дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Таряашадай оролдосотой габшагай ажалаар бараг һайн ургаса түйлагдаа. Тиигэһэнэй үндэһөөр, үбэлдэө хэрэглэгдэхэ шухала нөөсэ бии болгогдоо, гэбэшье саашадаа үшөөл ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй.

Орон доторхи тарилгануудай хоёрдохи гектар бүхэнэй хартаабха, овощ хуряагдан абтанхай. Эдэ ургамалнуудые хуряалгын ба бэлэдхэлгын шиидхэхы үдэрнүүд ерээд байна. Хэдэн олон районуудта хура бороотой, харалган намар боложо эхилээ. Тиимэһээ мүнөө ажалай час бүхэн хэзээ хэзээнэйхиһээ үнэтэй байна. Городуудай олон мянган зон таряашадта туһалхаяа ерээд, хуряалгын хүдэлмэри түргэдхэлсэжэ байнхай.

Гэхэ зуура зарим газарта ажал хэрэгээ үшөөл аараагаар эмхидхэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, РСФСР-эй, Белоруссиин, Литвагай ба бусад зарим республиканууд олохон районуудта хартаабха, овощ хуряаха ба бэлэдхэхэ хүдэлмэри түргэдхэхэ шухала.

Минскэ, Брянска областьнуудай хартаабхашадай оньһожоруулагдамал звенонуудай үүсхэлые коллеги һайшааба. Эдэ звенонууд хартаабхын ургаса түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха, халаанайнгаа нормонуудые үдэр бүри үлүүлэн дүүргэхэ уряатайгаар ороной механизаторнууд — адли мэргэжэлтэдтэе хандаһан байна. Энэ патриотическа үүсхэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ республиканска министерствэнүүдэй шухала зорилго болоно.

Хартаабха ба овощ хуряалга, бэлэдхэлгые түргэнөөр дүүргэхэ хэмжээнүүд коллеги дээрэ баталан абатаһан тогтоол дотор тодорхойлогдонхой.

(ТАСС).

КПСС-эй

райкомуудhaa

мэдээсэнэ

ПЛЕНУМУУД БОЛОБО

КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой ээлжээтэ пленум боложо үнгэрөө. Малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ, үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые элбэгээр абажа, гүрэндөө ехээр тушааха талаар аймагай колхоз, совхозуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал пленумдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. Тус асуудалаар аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. И. Плотников элидхэл хэhэн байна.

Зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа партиин райкомой пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

Пленум эмхидхэлэй асуудал хараhан байна. Ондоо хүдэлмэридэ ороhонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй райкомой секретарь П. Я. Сыщук энэ тушаалhaa, бюрогой гэшүүнэй уялгаhaa сүлөөлэгдэбэ. Партиин райкомой секретаряар Э. И. Буерачный hунгагдаа.

П. ШУНКОВ,
партиин райкомой эмхидхэлэй таhагые даагша.

***

БЭШҮҮР. **(Телефоноор абтаба).** Эндэ КПСС-эй райкомой пленум зарлагдажа, малай үбэлжэлгын хаhые hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаха, үбэлэй hарануудай туршада мал ажалай продуктнуудай абалгые улам дээшэлүүлхэ талаар аймагай партийна организациин урдахи зорилгонууд тухай асуудал зүбшэгдөө.

Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. В. Пластинин элидхэл хэжэ, малай үбэлжэлтые hайнаар, ашаг үрэ элбэгтэйгээр үнгэргэхын тула аймагай ажахынуудай энэ хаhада хэр бэлдэжэ байhан тушаа мэдээсэхэ зуураа, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгы тогтоо.

Е. ЗАМБАЛАЕВА,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР, ЭМХИ ГУРИМТАЙГААР

Республикын профсоюзуудай организацинуудай ажабайдалда харюусалгатай үе хүрэжэ ерэбэ. Эрхэ түлөөлэлгын болзорой дүүрэhэнтэй дашарамдуулан, профсоюзай али бүхы организацинуудта тоосоото hунгалтын суглаанууд боложо захалба. Гурбан зуу мянган гэшүүдэй үмэнэ 4200 профбүлэгүүд, 4086 комитедүүд тоосоогоо барихань, Энэ кампани дүрбэн hарын туршада үргэлжэлхэ зэргэтэй.

Тоосоото үедэ түрэл республикамнай байгуулагдаhaap 50 жэлэйнгээ ойе hайндэрлөө. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партийна комитедүүдэй хүтэлбэри доро профсоюзай организацинууд эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам hайжаруулхын, Буряадай АССР-эй табин жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын, юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы удхатай жэлэй түсэб болон уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ажалшадые элсүүлхэ талаар нилээд ехэ хэрэг бүтээгээ.

Промышленностиин, барилгын, транспортын болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые хүтэлбэри болгон, энэ ехэ хүдэлөөндэ бүхы хүдэлмэришэдые, алба хаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые үргэнөөр хабаадуулхын тула профсоюзай болон ажахын органууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө үедэ арадай ажахын али бүхы hалбаринууд дээрэ ажаллажа байгшадай 91 процентнь социалис мүрысөөндэ, 160 мянга гаран хүн коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадалсана.

Энэ жэлэй түрүүшын зургаан hарын туршада республикын ажалшад ехэ эршэтэйгээр, бүтээсэ hайнтайгаар хүдэлөө. Тиигэжэ олон коллективүүд хоёрдохи кварталай дүнгөөр бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа, министерствэнүүдэй, профсоюзай ЦК-нуудай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна.

Сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье hаань, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха хахад жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаа. Үхэрэй, хонинойо, адуунай тоо толгой нилээд олошороо. 1972 оной дүрбэдэхи, 1973 оной түрүүшын хахадай туршада мал ажалай продуктнуудай абалга дээшэлүүлхэ бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаhан Улаан-Үдын аймаг, долоон колхоз, совхозууд (тэрэ тоодо «Мир», «Заветы Ильича», «Маяк» колхозууд, Хяагтын, Кабанскын совхозууд) КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэhэн байна. Олон отделени, фермэ, бригаданууд СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Ган гасуур саг, бороо хура, үер ехэ хохидол үзүүлээшье hаань, мүнөө хүдөөгэй ажалшад үбэлэй үедэ хэрэглэгдэхэ малай тэжээл бэлэдхэжэ, сүлөө забдагүй хүдэлжэ байна. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой механизаторнуудай үүсхэлые нинтэрэз дэмжэhэн колхоз, совхозуудай механизаторнууд ороohото ургамалнуудаа, хартаабхаяа, огородой эдеэ түргэн шамдуугаар, гээлтэдэ оруулангүйгөөр хураажа абахын тула хам оронхой.

Профсоюзай комитедүүдэй тоосоото hунгалтын суглаанай боложо байха үедэ хүн зоной дунда ябуулагдадаг нийтэ-эмхидхэлэй, культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам hайжаруулха, гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ бэелүүлхээр абаhан ажалша коллектив бүхэнэй социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ тэмсэлдэ бүри гүнзэгыгөөр нүлөөлхэ асуудалнуудта бүхы анхаралаа хандуулха ёhотойбди. Энэ ушар илангаяа гээгдэжэ ябаhан коллективүүдэй профсоюзай комитедүүдтэ сэхэ хабаатай хэрэг болоно. Түрүүшын хахад жэлэй туршада республикымнай промышленна 18 предприяти продукци худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй бшуу. Зарим колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха, hү, ноохо, үндэгэ худалдаха даабаряа хүсэндэнь хүргөөгүй, мал мал олоор гарзалуулhaн, шэнэ түл үсөөнөөр абаа.

Худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой зарим предприятинуудай, транспортын, хэлхеэ холбооной хэдэ хэдэн эмхи зургаануудай хүдэлмэри ехэ дутагдалтай байhaap. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал ябуулга hайжаруулха, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай, тэдэнэй гэр бүлын амаралта hайнаар эмхидхэхэ, спорт болон туризм хүгжөөн дэлгэрүүлхэ талаар профсоюзай комитедүүдэй хэхэ, бүтээхэ юумэниинь ехэ гэжэ мэдэрхэ уялгатайбди.

Тоосоото hунгалтын профсоюзай суглаан болон конференцидэ хабаадагшад коллективэйнгээ байдалые нарин нягтаар шэнжэлхэ, гээгдэлhээ гараха, ажал ябуулгада haaд тойбо ушаруулжа байhан дутагдалнуудые эрид шууд усадхаха талаар бодото хэмжээ ябуулганuудые хараалха байhандань этигэгдэнэ. Ажалай бүтээсэ юундэ урганагүйб, нийтын үйлэдбэриин ашаг олзонь яахадаа дээшэлнэгүйб, шэнэ технике, түрүү технологи юундэ мүртэйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэгүйб, ажалай эмхидхэл, ажалай журам ямар ушарhaa hулаб гэхэ мэтын асуудалнуудые профсоюзай комитедүүдэй, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ заатагүй табиха дүүрэн эрхэтэй. ФЗМК-гай тоосоото элидхэл соо социалис мүрысөөнэй эмхидхэл, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй байдал, техническэ дэбжэлтын үндэhөөр үйлэдбэри нарижуулан hайжаруулха асуудалнууд үргэнөөр, үндэhэ баримтатайгаар харуулагдаха ёhотой. Ажал эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ, түүхэй эд, материал болон электрын элшэ хүсэ арьбалха, алмаха ёho гурим сахиха, даахан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг байхаар ажалшадые хүмүүжүүлхэ, ажалай болон үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ талаар ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ, ямар үрэ дүнгэй туйлагдажа байhан тухай мүн лэ дэлгэрэнгыгээр тогтохо эрилтэ табигдана. Ажалшадай культурно-ажаhуудалай, медицинын, худалдаа наймаанай талаар эрилтые хангаха, коллективүүдэй дунда спорт хүгжөөхэ гэхэ мэтын шухала хэрэгүүд тоосоон дотор бахал тодорхойгоор харуулагдаха зэргэтэй.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам хүгжөөхэ, нийтын адууhа малай ашаг шэмэ, газар тараалангай үрэсэ дээшэлүүлхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха тухай асуудал тушаа хүдөөгэй профсоюзай организацинуудай тоосоото hунгалтын суглаанууд дээрэ үргэн хөөрэлдөө дэлгэрүүлээгүйдэ аргагүй. Тиихэтээ хамта «Манай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ, үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудай абалгые улам дээшэлүүлхэ талаар областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» КПСС-эй обкомой IX пленумэй баталан абаhан тогтоолой ёhoop, профсоюзай организацинууд ажалшадай дунда эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай байhаниинь элитэ.

Хүдөө ажахын гол шухала хүдэлмэринүүдэй ябажа байhан ехэ сүлөөгүй сагтай профсоюзай тоосоото hунгалтын суглаанууд хабсараад байна. Мүнөө республикымнай колхоз, совхозуудта ороohото ургамалнуудай, хартаабха, овощ, үбhэ хураалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Тиимэhээ профсоюзай комитедүүд ургаса хураалга дээрэ ажаллажа байhан механизаторнууд болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө улам эршэ хүсэтэйгөөр, үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлхэ, эдэ шухала хүдэлмэринүүдые түргэн зуура, шанар hайнтайгаар дүүргэхэ бүхы эрхэ нүхэсэл байгуулха уялгатай.

Республикамнай бүхы дээрээ табан жэлэй гурбадахи жэлэйнгээ даабариие яhала гэмгүй дүүргэжэ байнхай. Гэбэшье али бүхы арга боломжонууд үшөөл хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ. Хэмгүй ехэ хэмжээнэй хүдэлмэриин саг хооhoop хосорно. Илангаяа ЛВРЗ-дэ, «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта, мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлдэ энэ дутагдал үлүүсэ ехэ. Иимэ ехэ арга боломжоёо хиидэ haлгажа байhан мүртөө ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд ажалшадые хэмhээ үлүү сагта, үнгэрхэдөө амаралтын үдэрнүүдтэ хүдэлгэнэ.

Хүн зоной дунда соёл болбосоролой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ёhoop ябуулнагүй, клуб, соёлой байшан, библиотекэ, улаан булан болон туризмын эмхи зургаануудай муугаар хүдэлмэрилдэг байдалтай профсоюзай зарим комитедүүдэй эбсэшоод байдаг ушар hanaa ехээр зобооно. Коммунис ажалай hургуулинуудай хэшээл газар бүхэндэ hайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Тоосоото hунгалтын профсоюзай суглаае бэлэдхэл hайнтайгаар үнгэргэхэ шухала. Тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хүнүүдэй олоороо хабаадалсаха арга, эрхэ байдал тогтоолго имагтал бэлэдхэлhээ болохо байhаниинь элитэ. Тиигэжэ профсоюзай комитедэй хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые саг соонь элирхэйлхэ, усадхаха арга олгохо тон шухала болохо бшуу.

Тоосоон ба hунгалта хадаа эмхидхэлэй, нийтын хүдэлмэри hайжаруулха харгы заажа үгэхэ гол оньhон болоно. Гэхэ зуура газар бүхэндэ профсоюзай гэшүүдэй хамтын суглаан болзор соогоо зарлагдадаггүй, взнос түлэлгөөр үритэй болоhон, гэшүүдэй тоогой үсөөрhэн ушар hanaa зобоохо, али олон бодол түрүүлхэ зэргэтэй. Тиихэдэ зарим ФЗМК-нууд нийтын эмхинүүдые, профсоюзай комитедэй комиссинуудые ехэ hулаар хүтэлбэрилнэ.

Профсоюзай комитедүүдэй тоосоото hунгалтынгаа суглаанда hайнаар бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хэрэгтэнь партийна комитедүүд али болохоор туhалха, энэ кампаниие хүтэлбэрилхэ, профсоюзай комитедүүдтэ hунгагдаха эдэбхитэдые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан табиха асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулха байhандань найдагдана, ФЗМК-гай составта эгээл эдэбхитэй, хүндэтэй, ажал дээрээ шалгарhан нүхэдые, илангаяа эхэнэрнүүд болон залуушуулые дэбжүүлхэ шухала.

Профсоюзай организацинуудта эхилээд байhан тоосоото hунгалтын кампаниие эмхитэйгээр, бэлэдхэл hайнтайгаар, дээдэ хэмжээндэ үнгэргэжэ, профсоюзай эмхинүүдэй хүдэлмэри бүри эдэбхижүүлхэ, олониитые ехэ хэрэгтэ элсүүлэгшэ, хамагые эмхидхэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ хүсэн болгохын түлөө оролдоё.

Д. РИНЧИНО,
профсоюзуудай областной соведэй президнумэй секретарь.

БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

КПСС-эй Обкомдо, Буряадай АССР-эй

Министрнүүдэй Соведтэ, Облпрофсоведтэ

РЕСПУБЛИКЫН МАЛШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал... дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ ха... нүүд тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ... оной декабриин 8-наи № 723 тогтоолтой, мүн КПСС Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй 1972 оной декабриин 1... № Б—42/8 тогтоолтой зохилдуулан, республикы... шадай дунда дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөө... дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, БурАССР... Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет нигэжэ тогтоо...

Социалис мүрысөөндэ илаhанда тоолоод, мал а... удаадахи түрүүшүүлдэ КПСС-эй обкомой, республи... Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй Хү... лэй грамота, 40—50 түхэригэй сэнтэй үнэтэ бэлэ... тустань барюулха гэбэл:

ЯРУУНЫН АЙМАГҺАА

Будаева Хандасо Базаровнада — Яруунын сов... тугалшан.

Гармаева Цыжип Дабаевнада — «Юбилейный» со... зой hаалишан.

Доржиев Базар Бимбаевичта — Нисэнгын сов... мал адуулагша.

Козулина Елизавета Егоровнада — Яруунын сов... зой hаалишан.

Логинов Николай Ильичтэ — Витимэй совхозой ... шан.

Мункоев Жамьян Бадмаевичта — «Победа» колхо... мал адуулагша.

Ренчинова Дари Бадмаевнада — Яруунын совхо... ахалагша хонишон.

Савин Андрей Петровичто — «Юбилейный» совхо... ахалагша хонишон.

Сандаков Цыдып Хайдаповичта — Яруунын со... зой ахалагша хонишон.

Сультимов Дугар Сажаевичта — «Коммунизм» ... хозой мал адуулагша.

Туезов Геннадий Иннокентьевичтэ — «Юбилейн... совхозой ахалагша хонишон.

Цыбикова Цыпилма Базаровнада — Яруунын со... зой hаалишан.

Цыдыпов Агбан Жамбаловичта — Яруунын сов... ахалагша хонишон.

Цыренов Цыбик-Доржи Цыреновичтэ — «Дружб... колхозой мал адуулагша.

Цыденешеев Пунсук Шираповичта — «Комсомоль... ский» совхозой мал адуулагша.

Шагдарова Ханда Доржиевнада — Яруунын со... зой ахалагша хонишон.

Шойжолов Батомунко Бадмаевичта — Яруунын ... хозой ахалагша хонишон.

ЗАГАРАЙН АЙМАГҺАА

Афанасьева Татьяна Петровнада — «Гигант» кол... зой гахайшан.

Иванов Моисей Иннокентьевичтэ — Карл Марк... нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Кашапов Таяс Бакгуддиновичта — Карл Маркс... нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.

Мыжитов Цыбинжап Ринчиновичтэ — «Дружба» ... колхозой ахалагша адуушан.

Мильгунов Сергей Кузьмичта — «Дружба» колхо... ахалагша хонишон.

Михайлова Зинаида Артомоновнада — «Гигант» ... хозой hаалишан.

Устинов Игнат Винолеевичтэ — Онохойн совхо... ахалагша хонишон.

Чумакова Мария Васильевнада — Эрхирэгэй сов... зой ахалагша хонишон.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГҺАА

Бальжуров Дугар Гармаевичта — Санагын совхо... ахалагша адуушан.

Балуева Ханда Шагдуровнада — Санагын совхо... тугалшан.

Дашиев Бандай Арсалановичта — «Красный Октябрь» ... колхозой мал адуулагша.

Дашиева Светлана Бадмаевнада — «Дружба» кол... хозой hаалишан.

Дылыков Ламажап Бодеевичтэ — Далахайн сов... зой мал адуулагша.

Норбоева Елена Ренчиновнада — XXII партсъезд... нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Соктоева Вера Дариевнада — Ленинэй нэрэмжэ... колхозой hаалишан.

Цыбикова Ринчин Дамбаевнада — XXII партсъезд... нэрэмжэтэ колхозой hаалишан.

Цыденов Бато Бадмаевичта — «Победа» колхо... мал адуулагша.

Цыденов Цыбикжап Дамдиновичта — СССР-эй ... жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой ахалагша хонишон.

Цыдыпова Анастасия Бальжановнада — «Коммунизмын зам» колхозой hаалишан.

Шагжиева Ринчин Сосоровнада — СССР-эй 50 ... лэй ойн нэрэмжэтэ совхозой тугалшан.

Юмчинов Владимир Цыбиковичтэ — XXII пар... съездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

КАБАНСКЫН АЙМАГҺАА

Даньшаева Ольга Ивановнада — Оймороой совхо... hаалишан.

Жилина Евдокия Петровнада — «Шергинский» со... хозой гахайшан.

Конакова Галина Дмитриевнада — Байгалай сов... зой hаалишан.

Коркина Ольга Васильевнада — Оймороой совхо... гахайшан.

Корытова Мария Николаевнада — Байгалай сов... зой тугалшан.

Котова Надежда Афанасьевнада — Байгалай сов... зой hаалишан.

Лагерева Тамара Михайловнада — «Шергинский» ... совхозой гахайшан.

Мадуева Екатерина Павловнада — Кабанскын со... хозой шубуушан.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ЮҺЭДЭХИ ЗАНШАЛТА...

Мүнөө үедэ адууhа малайнгаа үүлтэрыень эрид hайжаруулангүй гансал тоо толгойень олошоруулhанай ашаар hү, тарган мяха, торголиг ноohо ехээр абахань бэрхэтэй. Тиимэhээ hүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай ажахынууд мал ажалай продуктнуудые гаргаша багатайгаар, элбэгээр үйлэдбэрилхын тула хони, үхэрнүүдэйнгээ үүлтэрыень улам hайжаруулжа, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхэ зорилготойгоор горитойхон хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Жэшээлбэл, мүнөө аймаг, ажахы бүхэндэ үүлтэртэ малай тусхай гүүртэ, отаранууд байгуулагдажа, нютагай эрхэ байдалда тааранги, hү ехээр үгэдэг үнеэд, мяхалиг томо бэетэй үхэрнүүд, ехэ ноohо үгэдэг хонид улам олошорно. Тэдэнэй нэгэн болохо «Байкал» учхоз нютагайнгаа эрхэ байдалда тааранги буруу, хашарагуудые жэл бүри олоор худалдажа, гансашье республика соогоо бэшэ, мүн бүхы орон дотороо суурханхай. Тусхайлан хэлэбэл, энэ ажахы нёдондо үнеэн бүриhөө 4398 килограмм hү hаажа, хүршэ ажахынуудтаа, мүн область, хизаарнуудта бүхыдөө hайн үүлтэрэй 283 залуу мал худалдаhан байбал, байгша оной үнгэрhэн наймаан hарын туршада үнеэн бүриhөө 3129 килограмм hү абажа, 195 хашараг, буруу худалдаад байна.

Тиихэдэ Ивалгын туршалта-үйлэдбэриин ажахы малайнгаа үүлтэр эрид hайжаруулhанай ашаар hү, мяха, ноohо бүри ехээр абажа, гүрэндэ элбэгээр тушаана. Иимэрхүү жэшээнүүдые тоолохо болоо haa, республика доторнай захаhaa олон болонхой. Энээниие үнгэрэгшэ пятницын үдэр үнгэргэгдэhэн республикын үүлтэртэ малай выставка-аукционой дүнгүүд элитээр гэршэлбэ. Үнгэрhэн сагай заншалта 9-дэхи выставка-аукциондо 12 ажахы хабаадалсажа, эгээл hайн үүлтэрэй хашараг, бурууунуудаа асаржа, олоной үзэмжэдэ табяа.

Үни хүлеэгдэhэн выставка-аукционой нээгдэжэ, Улаан тугай үргэгдэhэнэй удаа хэдыхэн сагай үнгэрхэдэ, малай үүлтэр сэгнэхэ экспертнэ комиссиин түрүүлэгшэ, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат М. Содномов сэгнэлтын дүнгүүд тухай хэлэхэ зуураа, иигэжэ тэмдэглэбэ:

— Һүүлэй жэлнүүдтэ заншалта выставка-аукциондо республикымнай ажахынууд олоороо хабаадалсадаг болоо. Мүнөө эндэ бүхыдөө hайн үүлтэрэй 93 эмэ хашараг, буруу, 102 буха асарагдажа, таанадай үзэмжэдэ табигдаад байна. Энэ нээгдэhэн 9-дэхи выставка-аукциондо «Байкал» учхоз, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд. Ивалгын ОПХ, «Прибайкалец» колхоз олон мал асараа. Тиихэдэ Сэлэнгын, Химнын, Байгалай, Яруунын, «Прибайкальский» совхозууд, «Прибайкалец», Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд энээндэ түрүүшынхеэ хабаадалсажа байhаниинь ехэл hайшаалтай, — гээд саашань үргэлжэлүүлбэ. — 9-дэхи выставка-аукционой экспертнэ комиссиин шалгажа элирүүлhэнэй ёhoop, эндэ асарагдаhан 102 бухын 48-ниинь сэбэр үүлтэрэй, 24-ниинь элитэ-рекоод, эмэ хашараг, бурууунуудай дундаhaa 14-ниинь сэбэр үүлтэрэй, 9-ниинь элитэ-рекорд гэжэ сэгнэгдэбэ. Энэ хадаа республика доторнай малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэриин улам үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байhые эли тодоор гэршэлнэ гээшэ, — гэбэ.

Энэ үнгэргэгдэhэн 9-дэхи выставка-аукциондо «Байкал» учхозой 1840-дэхи номертой Самокат гэжэ нэрэтэй ухаа буха алишье талаараа булюу байжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, выставкын алтан медаль зүүгээ. Мүнгэн медальда Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үнинэй малшан Бадмажаб Эрдынеевэй харууhалдаг 247-дохи номертой Муслим нэрэтэй буха хүртэбэ. Мүн «Байкал» учхозой Мёд гэжэ бухада хоёрдохи мүнгэн медаль зүүлгэгдээ. Бронзо медальнууд «Байкал» учхозой, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бухануудта зүүлгэгдээ.

Удаань выставка-аукциондо асарагдаhан буха, эмэ хашараг, бурууунуудые худалдажа абалган эхилжэ, эндэ сугларhан ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй, хүршэ Эрхүүгэй, Шэтын, Амарай областьнуудай, Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэнэрэй үнэ сэн хаялган захалшаба. Нэн түрүүлэн «Байкал» учхозой 1795-дахи номерой бухада 1300 түхэригэй сэн соносхопложо, нилээд шуугаан гараба. Энээниие Зэдын аймагай Ториин совхоз 15 процент нэмэлтэтэйгээр абаха болобо. Энээнэй hүүлээр 1502 түхэригэй 1643-дахи номерой буха соносхогдожо, холоhoo ерэhэн айлшад, республикымнай ажахынуудhaa ерэhэн түлөөлэгшэдэй дунда сэн хаялсаан эхилбэ. Энэ hайн үүлтэрэй буха абахые хүсэhэн Яхадай түлөөлэгшэ 10 процент нэмэлтэтэйгээр дурадхахадань. Ториин совхоз 15 процент үгэбэ. Уданшьегүй Амарай түлөөлэгшэ энээндэ оролсожо, 20 процент нэмэбэ. Бухын иимэ нэмэлтэтэйгээр худалдагдажа байhые абяагүйхэнөөр шагнажа байhан Эрхүүгэй түлөөлэгшэ аяар 40 процент нэмээд абаха болобо. Выставка-аукциондо хабаадалсаhан ажахынуудай үүлтэртэ мал хойно хойноhoo худалдагдажа захалба.

Энэ заншалта 9-дэхи выставка-аукциондо урда жэлнүүдэйхиhээ олон мал табигдажа, ажахынуудай түлөөлэгшэд яhала олоороо сугларaa гэжэ тэмдэглэлтэй. Теэд үүлтэртэ малда аукционой үнэ сэн хаялсаха үедэ республикымнай колхоз, совхозуудhaa ерэhэн мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд буха худалдан абалгада эдэбхи багатайгаар хабаадалсаа. Һайн үүлтэрэй малай хойно хойноhoo соносхогдожо, хүршэ область, хизаарнуудhaa ерэhэн түлөөлэгшэдэй сэн нэмэжэ байгаад абажа байхадань, манай республикын ажахынуудай олохон мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд эндэ миин байгаад, амандаа үгэ балтаhандал, абяагүй хараад зогсоо. Энээниие юун гэжэ тайлбарилтайб гэхэдэ, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд малайнгаа үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ анхарал хандуулдаггүй дээрэhээ миил нюураа харуулаад бусаа бшуу. Энэ тон буруу. Саашадаа энэ дутагдалаа усадхажа, нютагайнгаа эрхэ байдалда тааранги hайн үүлтэрэй мал голонгүй худалдажа абаха бээ гэжэ найдагдана.

Аукциондо табигдаhан малай худалдагдажа дүүрэhэнэй hүүлээр түрүү малшад, мэргэжэлтэд выставка-аукционой комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртөө.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛАЙ АУКЦИОН

Зурагууд дээрэ: 1. Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан Н. Половинкин нёдондоной чемпион, мүнөө жэлдэ бронзо медальда хүртэhэн Зухатайгаа. 2. «Байкал» учхозой үхэршэн Н. Логинова алтан медальда хүртэhэн Самокат бухатайгаа. 3. Выставка-аукцион.

С. БАЛДУЕВАЙ,
С. ЦЫДЫПОВЭЙ
фотонууд.

СҮХЭ-БААТАРАЙ ОРДЕНТО ХОТО

БАЯР, ОМОГОРХОЛ ТҮРҮҮЛНЭ

Монгол арад түмэнэй хуби заяанда гайхамшаг үүргэ дүүргэhэн, Монголой арадай революциин үлгы болоhон Хяагта хотые Монголой Арадай республикын дээдын засаг түрэ Сүхэ-Баатарай орденоор шагнаhан байна.

Энэ үндэр дээдын орден хайра Хяагта городой ажалшадта барюулалгын баяртай дашарамдуулан, манай корреспондент партиин Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь Николай Фёдорович ЕЛИЗОВ-тэ хэдэн асуудалтайгаар хандаба.

***

АСУУДАЛ: хорёод оной урда граждан дайнай эсэс үедэ, мүн урда хүүтэншье Хяагта хото Зүүн-Сибирьтэхи революциин хүдэлөөнэй түбүүдэй нэгэн болоhон байдаг. Монгол арад түмэнэй олон зуун жэлэй дарлалтаhаа сүлөөлэгдэлөөе эмхидхэгшэдэй нюусаар байжа хүдэлдэг мүн лэ энээнтэй холбоотой. Энэ асуудалаар тайлбарилта хэжэ үгыт.

— «Авророхоо» буудажа, ... — социалис ... мүндэлhые сонюсхо... Октябриин революциин ... болоhон Ленинградтал ... манай Хяагта хото ... арадай революци ... бадарааhан газар болоно. Хяагта хото ... имэ гайхамшаг үүргэ ... юундэ имэ hүү... гэхэдэ, ойлгосс... даа.

... урда сагhаа хойшо ... хото Росси, Монгол ... зүүн зүгэй бүхы оро... холбоо бэелүүлдэг ... — хилэ дээрэ то... Имэ тон шухала ... байhанай эрхээр ... хото граждан дайнай ... Унгерн түрүүтэй ... хариин булим... совет газарые ... хэрэгтэ, Мон... сүлөөлхэ хэ... тон шухала гуламта ... юм.

... Октябриин революциин гал ... айжа hүрдэhэн ... орониие толгойлог... шод Богдо-Гэгээн түрүүтэй Хитадай удамаршадаар дамжуулжа, Японой булимтарагшадтай хэлсээ хэнхэй, орон дотор зэрлиг хуули бэелүүлжэ оробо. Имэ эрхэ бидалда Монголой түрүү хүнүүд орон нютагаа, арад түмэнөө хариин болоод дотоодын дайсадhаа сүлөөлхэ гэhэн ябуулга хэжэ эхилhэн байгаа. 1920 оной июниин 15-да революционно бүлэгэй гэшүүд — Сүхэ-Баатарай туhалагшад нюусаар суглаа зарлаhан байгаа. Энээхэн суглааниинь хадаа монгол арад түмэнэй революционно хүдэлөөндэ тон шухала үүргэ дүүргэhэн юм. Хүдэлмэришэн, таряашанай Совет Россин гүрэнhөө туhаламжа эрихэ гэжэ шиидэhэн юм.

Энээнэй hүүлээр Сүхэ-Баатар нүхэдтөө хилэ дабажа, Хяагта ерэhэн юм. Эндэ танилайдаа (Лубсан Цыреновэйдэ) тогтобо. Сүхэ-Баатар нүхэдтэеэ эндэhээ Эрхүү оробо. Эндэ Совет засагай, Россин Коммунис партиин, Коминтерның Эрхүүдэхи түлөөлэгшэдтэй Монголой делегаци хэлсээ хэhэн байгаа. Эхэ ороноо сүлөөлхын тулада сэрэгэй туhаламжа эрижэ, Монголой делегаци Москва бэшэг эльгээгээ hэн.

Эдэ бүгэдыень хаража, шэнжэлжэ үзөөд, монгол арад түмэнэй эрхэ сүлөөгөө туйлаха гансахан лэ зам ямар бэ гэхэдэ, Россин хүдэлмэришэн, таряашадтай гар гараа барисалдан тэмсэхэ ябадал болоно гэжэ В. И. Ленин заахан байдаг. Зүгөөр имэ тэмсэлые эмхитэй hайнаар ябуулхын тулада монгол арад түмэнэй парти байгуулха шухала гэhэн юм.

Монголой революционернүүд саашанхи ажал ябуулгадаа эдэ зүбшэл заабариень ударидалга болгобо.

Энэ үедэ Монгол орон доторхи байдал улам хурсадаба. Барон Унгернын засаг хуулида олон түмэн дураа гутажа эхилбэ. Алалга хюдалга, хитад этэгээдүүдэй, баяд ноёдой тонолго дээрмэдэлгэ буришье хэтэрэнхэй. Имэ эрхэ байдалда 1921 оной мартын 1-дэ Троицкосавскда (Хяагтада) Монголой Арадай партиин (1924 онhоо Монгол арадай революционно парти гэжэ нэрэтэй болонхой) I съезд болобо. Иигэжэ парти байгуулагдажа, Центральна Комитет hунгагдаhан, революциин гол зорилго — засаг абаха, партизануудай бүхы отрядуудые нэгэдүүлжэ, арми байгуулха гэhэн шиидхэбэри абтаба. 1921 оной мартын 13-да Троицкосавскда Арадай түрүүшын саг зуурын правительство байгуулагдаба. Монголой арадай революциин элитэ ажал ябуулагшад Сүхэ-Баатар, Чойбалсан энэ правительствада оролсоо. Иигэжэ тэрэ үеын түүхын орёо бэрхэшээлтэй байдалай эрхээр Хяагта хотодо Монголой Арадай парти, Арадай түрүүшын правительство байгуулагдаhан түүхэтэй. Анха түрүүн иигэжэ ород монгол хоёр арадуудай хани барисаан, үргэн харилсаанай эхин манай городто мүндэлжэ эхилhэн юм гээшэ.

— Монголой арадай революцида гайхамшаг үүргэтэй байhанайнь түлөө, Буряадай Автономито Совет Социалис республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойтон дашарамдуулан, Хяагта город Монголой үндэр дээдэ хайра — Сүхэ-Баатарай орденоор шагнагдаhан байна. Энэ ушараар юу хэлэхэ байнат.

— Манай городой тугта Монголой Арадай Республикын Сүхэ-Баатарай орденой яларжа байхада, ехэ hүрөөтэй дэмбэрэлтэй, гүн ехэ удхатай байна. Манай городой, аймагай ажалшад, Буряад ороной бүхы ажалшад энэ ушараар баярлана, омогорхоно. Юуб гэхэдэ, энэ ушар хадаа манай хоёр арадуудай — эгээн түрүүн социализмын замда ороhон ород, монгол арад түмэнэй хани барисаанай улам бэхижэжэ байhанай, саашадаашье гар гараа барисалдан урагшаа дабшахаар бэлэн байhанай шахаа тангаригай тэмдэг мүн болоно.

Энэ үндэр дээдэ шан хайра абажа байхадаа сэдьхэлээ хүдэлгэнэбди, сээжэмнай баяраар дүүрэнэ. Энэ ушараар үшөө юу хэлэхэбши гэхэдэ, таби гаран жэлэй саада тээ манай городто мүндэлhэн хани барисаае эрхим ажалаараа улам батадхахабди. Тиигэхын тулада манай городой, аймагай ажалшад бүхы хүсэ шадалаа, ухаан бодолоо зорюулха байна. Мүнөө бидэнэр шэнэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Шэнэ табан жэлэй үнгэрhэн 2,5 жэлэй туршада аймагай промышленна предприятинууд 45 гаран миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаа, 890 мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур гаргаа. Байгша оной июлиин 1-нэй мэдээгээр аймагай колхоз болон совхозууд гүрэлдэ мал ажалай продукци худалдаха түсэбөө мяхаар 108 процент, үндэгөөр — 142,8, ноохоор — 104,3 процентээр дүүргээ.

Шэнэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб дүүргэхэ талаар манай ажал хэрэг булта hайнаар ябана гэхын аргагүй. Эндэ хэхэ юумэн ехэ, шиидхэхэ асуудалнуудшье бии. Түрүү предприяти, ажахынуудhаа гадна гээгдэжэ ябаашадшье бии байха. Тиимэhээ бүхы юумэеэ хүсэлдүүлхын тулада бүгэдөөрөө оролдохо байhамнай ойлгосотой. Бүхы ажал хэрэгэйнгээ, тэрэнэй амжалта туйлалтын түлөө бидэнэр гансахан өөhэдынгөө ажалшадай үмэнэ харюусахаhаа гадна, мүн монгол нүхэдэйнгөө үмэнэ үндэр харюусалгатай байhанаа мэдэрнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1921 оной март hарада Монголой арадай революционно партиин I съездын болоhон байшангые харанат.

ДУРАСХААЛТА ГАЗАРНУУД

Хяагта хото аха дүү монгол арадай дурасхаалта нангин газар юм. Монголой арадай революцитай, тэрэнэй ... Д. Сүхэ-Баатар, Чойбалсан болон бусад туhалагшадайнь ажал ябуулгатай холбоотой дурасхаалта газар городто олон.

Монгол арадай алдарта ... Сүхэ-Баатарай ябаhан газараар аяншалаад, ... журналист М. Чойжилжэ бэшэhэн байна.

Табин жэлэй саада тээ Сүхэ-Баатарай ябаhан газараар аяншалхада ехэ зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр байна. Тэдэ революциин зам ... гээшэ тэмээн хамбын ... мүрнүүд шэнги бэшэ даа. ... жэлэй үнгэрхэдэ, тэрэ хамбын зүргэнүүд үгы болохо. Хүншье hанахагүй. Харин Сүхэ-Баатарай ... хубисхалша зам хаа-гаа ошохо бүри улам улам тодо hонор болоhоор байха юм. Үнн үнгэрhэн ... үйлэ хэрэгүүдээ hанан hануулан байхал.

Монгол, ород революционернүүдэй харгын нэгэдэhэн ... газарнуудай нэгэн Троицкосавск, мүнөө Хяагта хото юм. Балта ба хадуурай ... тугай намилзажа ... монголшууд түрүүшээ энэ үлзытэ городто ... юм лэ».

Хяагта хотын зүүн хадада, Дзержинска-Перентуйска үйлсэ бии. ... байhан багахан нэгэ ... гэрэй газаа ерэбэбди. ... Сүхэ-Баатарай дүрэ. ... монгол ба ород хэлэн дээрэ иигэжэ бэшээтэй: «1920—1921 онуудта монгол арад түмэниие ударидагша Сүхэ-Баатар энэ гэр соо нюусаар байрлаhан» — имэ ... тэмдэг гэрэй ... ханада хадаатай.

... Сүхэ-Баатарай гэр-музей ... Тон лэ юрын ... байшан. Зосоохин ... тон юрын. Палааханиинь ... ханануудынь ... модоороо, сэбэр. Мо... орон заhаатай (нэ... подушка, шэрдэг, хаа... одеялаар хушаатай), ... урданай олон ... шэрээр шэрдээ... түхеэрэлгэ ... доронь хүндын шэрээ, доронь табюур). hэжэглэмээр хүнэй газаа бии болоо haa, энээхэн шэрээгэй хүндыдэ Сүхэ-Баатар ороод hуудаг юм hэн гэнэ. Сааhаань зандан модоор хэhэн хоёр ханза. Ханадань зосоогоо нүхэтэй, багша Ленинд зорюулhан бэшэгээ хэжэ ябаhан Сүхэ-Баатарай суута ташуур үлгөөтэй байна. Монгол арадай баатар хүбүүнэй эндэ байхада байhан энэ гэрэй эзэнэй бараан иигээд лэ дүүрэнэ.

Гэрэй нэгэ углууда стол дээрэ Сүхэ-Баатарай морёор урагшаа дүүлижэ ябаhан дүрэ бишыхан болгоод, монгол нүхэд эндэ асаржа табиhан байна. Бишыхан таг дээрэ фарфороор хэhэн Сүхэ-Баатарай hуумал дүрэ табяатай. Мүн революционно ажал ябуулга тухайнь фото-зурагууд ханаар няалтаатай, Сүхэ-Баатар тухай номууд бии.

Энээхэн модон гэр Хяагта хотын зүүн хадын ташаланда. Эндэhээ городой үйлсэ гудамжанууд альган дээрэ мэтэ аржын харагдана. Тэрэ холын дүлэтэ жэлнүүдтэ энэшье талань нюусаар байhан революционертэ тон шухала байжа болоо ха даа гэжэ hанахаар. Нүгөө талаhаа энэ гэрэй эзэд Цыреновтэн Сүхэ-Баатарай танилынь, найдамтай, шэмээ гаргахагүй зон байhаниинь лабтай. Энэ айлай намтар түүхэ тухайда эли тодо баримтанууд хомор байна. Тэрэ үедэ Хяагтада байhан, Сүхэ-Баатартай уулзаhан ородой революционернүүдэй дурдаhанай ёhоор Цыреновтэн үгытэй айлайхи байhан юм. Монголдо, Юрөөгэй алтанай прийскэдэ энэ айлайхи Сүхэ-Баатартай танилсаhан байгаа. Гэрэй эзэн Лубсан Цыренов хара хүдэлмэри хэдэг hэн ха.

Гэртээ нюуса айлшантай байхадаа, гэрэй эзэн газаагаа ходол юумэ дархалhан хэбэртэй, модо тоншожо байдаг hэн. Үгышье haa, hамган Бутыд-ахай (тэрэ багайнь зон «хара бабушка» гэлсэдэг байhан) хэрэлсы дээрээл ноhо ээрэжэ hуудаг hэн гэхэ. Эдэ хоёрой алинайньшье гэртэхи айлшаа хамгаалжа байhаниинь ойлгосотой даа. Тэрэ үедэ Хяагта хотын сагаантанhаа сүлөөлэгдэhэншье haa, газаань байhан Маймачен саг зуура хитад булимтарагшадай гарта байгаа, городто элдэб эсын тагнуулшад дүүрэн, хатуу саг байhан ха юм даа.

Тэдэ жэлнүүдтэ Цыреновтэнэй гэрэй зүүн тээ үглөө бүри шахуу хүлhэ hалhан болошоhон хоёр хазаар морид уяатай hэн гэжэ байдаг hэн гэдэг. Хүршэнэрэйнгөө hонирхоходо, Бутыд-ахай яhала зохид соонь харюусадаг байhан ха..

Гэрэй эзэн эхэнэр Бутыд Цыренова тухай аша басаганиинь намда яhала хөөрэжэ үгөө. Теэд «хара бабушка» тэрэ үеын бүхы үйлэ хэрэгүүдые хөөрэжэ үгэдэггүй, ехэ онсо зан абаритай хүн hэн. Музейн хүдэлмэрилэгшэдтэшье, журналистнуудташье ехэ юумэ хөөрэжэ үгөөгүй ёhотой гэжэ ашань хэлэнэ.

Цыреновтэнэй бүлын монгол революционернүүдтэ ехэ туhа хүргэhыень имэ баримтанууд элирхэйлнэ: маршал Чойбалсан (Хяагтада байhан гэрынь элирүүлэгдээгүй байhаар) мэндэ байхадаа, Бутыд Цыреновада бэлэг эльгээдэг байhан. Гадна Монголhоо ерэhэн партизанууд гэрэй эзэдые танихa, Бутыд-ахайтай уулзаха хүсэлэнтэй ерэhэнээ мэдүүлhэн байна. Аша басагантайнь хөөрэлдэхэдөө, имэл хүн нюуса байрын эзэн байhаниинышье тэрэ үедөө тон шухала байгаал hэн ха даа гэжэ hанаа hэм.

Гэрэй эзэд тухайда хуряангыгааршье haань бэшээд, ханадань няабал hайн бэлэй. Хяагтын музейн хүдэлмэрилэгшэд энэ дутуутаа хүсэлдүүлхэ ёhотой. 1958 ондо энэ гэрые Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей худалдажа абаад, Сүхэ-Баатарай гэр-музей нээhэн байгаа. Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо энээхэн юрын гэр тээшэ хүн зон таhалгаряагүй ябана. hургуулиин үхибүүдhээ эхилээд, эрдэмтэд, космонавтнууд хүрэтэрөө эндэ ерэжэ хараhан, hонирхоhон байна. Аха дүү Монголой Арадай республикаhаа юрын ажалшадhаа эхилээд, гүрэниие хүтэлбэрилэгшэд хүрэтэрөө эндэ орожо гараhан байна. Эндэ ороhон хүнүүд hанамжа дурадхалай дэбтэртэ бэшэнэ. Эдээнэй заримыень доро хаа руулая.

«Монгол арад түмэнэй шэн зоригто хүбүүн Д. Сүхэ-Баатарай байhан, ажаллаhан гэр хаража ехэ баярлабабди Манай вождиин музей байгуулhандань Хяагтын аймагай ажалшадта, музейн хүдэлмэрилэгшэдтэ баярые хүргэнэбди».

«Сүхбаатарын туг» газетын хүдэлмэрилэгшэд.

«Монгол арад түмэнэй аза жаргал, эрхэ сүлөө олгохо гэhэн агуу ехэ үйлэ хэрэг ударидагша, зохёон байгуулагша вождь Сүхэ-Баатарай хубисхалай хэрэг эрхилжэ ябахадаа, нюусаар байhан байра-музейе үзэжэ, hонирхогдобо.

Энэ гэртэ революционно ажалаа эрхилжэ байха үедэнь монгол-совет хани барисаанай эхин табигдаhан байна. Энэ агуу барисаамнай саашадаа улам бэхижэж, улам бата болоо, бүришье үргэнөөр бүхэжэжэ байhаниинь лабтай».

МНР-эй Булган аймагай партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Дарьсүрэн.**

1973 оной мартын 3.

«Монголой партизануудай түлөөлэгшэд, бидэнэр, манай вождиин hуужа байhан байшангые музей болгоод, имэ hайханаар байлгаhандань совет арадта, Хяагта хотын хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ баяр хүргэнэбди».

МНР-эй партизанууд: **Дэндэв, Даваа, Сумьяа,** хамта хорёод хүнэй гар табилгатай.

1973 оной мартын 5.

«Музей эмхидхэhэнэйнь түлөө, Хяагта хотын ажалшадай Сүхэ-Баатарта тодхоhон хүшөө-памятнигайнь түлөө баясхалан хүргэнэб. Агуу хүнэй дурасхаал мүнхэлжэ ябаха гээшэ hайн байна даа. МНР СССР хоёрой хани барисаан хэтэ мүнхэдөө мандажа байг лэ.

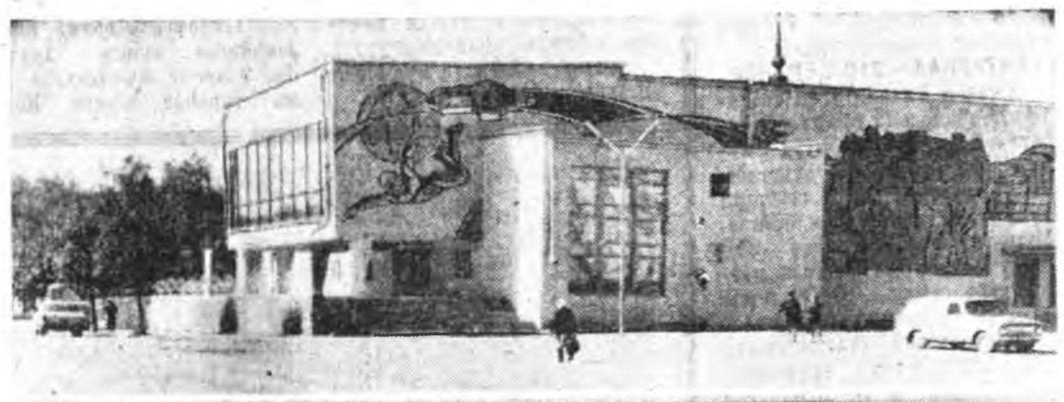
ПЕТРЯКОВА,
Эрхүү хотын ажалшан.

1973 оной августын 11.

Летчик-космонавт Н. Н. Рукавишниковай, пионернүүдэй, комсомолшуудай, революцида, граждан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадай бэшэлгэнүүд эндэ бии. Бултадаа монгол арадай вождь Сүхэ-Баатарай нангин дурасхаалые арюунаар сахижа байhан Хяагта хотын, аймагай, музейн ажалшадта hайн hайханиие хүсэнэ, улам бэхижэжэ байгаа совет-монгол хани барисаанда үреэл табинад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хяагта хотын Шилкинэй үйлсэдэхи энэ модон гэр соо 1920—1921 онуудта Сүхэ-Баатар түрүүтэй Монголой революционернүүдэй нюуса зүблөөнүүд болодог байhан.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дээрэнь — haa баригдаhан соёлой байшан; доронь — интернат hургуулиин байшан

В. КОЛМАКОВОЙ зурагууд.

ШЭНЭЛЭГДЭХЭ

Ажалшадай депутадуудай Хяагтын городой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. П. КЛИМОВ

Хяагтын ойрын ерээдүй тухай хөөрэебди. Мүнөө байhан предприятинууд: ээрэлгын трикотажна фабрика, хилээмэнэй, пивын заводууд, ниитын эдеэ хоолой болон ажалшадай эрилтэ хангадаг предприятинууд үргэдхэгдэхэ хараатай.

Манай городые бариха 20 жэлэй түсэб (проект) табигданхай. Энээнэй ёhоор городнай шэнээр баригдаха юм. Хяагтын горхоной баруун бэе (городой ехэнхи хуби) тон шэнээр баригдахаар түсэблэгдэнхэй. 80—120 байратай олон дабхар байшангууд бодохо юм. Бүришье үндэр (13 дабхар) гэр баригдахаар хараалагдана. Мүнөө байhан Ленинэй үйлсэ, бульвар болоод, Крупскаягай нэрэмжэтэ үйлсэ гол үйлсэмнай болоно, Хяагта—Улаан-Үдэ гэhэн ехэ харгытай нэгэдэхэ юм. Хүн зоной тоо дан ехээр олошорхогүй. Хэрбээ мүнөө 15,5 мянга байгаа haa, 1990 ондо 20 мянга болохо хараатай.

Соёлой, зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха эмхи зургаанууд олошорхо юм. Жэшээнь, ехэ стадион, 600 хүнэй hуурита кинотеатр, hургуули, хүүгэдэй эмхи зургаанууд шэнээр баригдаха, Хяагтын голдо гурбан татуур тогтоогдохо, городой баруун хойно ажалшадай амаралтын газар түхеэрэгдэхэ.

Манай городые шэнэлэн бариха хүдэлмэри удаа дараалан ябуулагдаха юм. Имэ барилганyудые хэхэ, городоо шэнэлхэ зуураа, хуушанай дурасхаалта газарнуудаа үлөөхэ байhамнай эли ааб даа. Манай Хяагта город хүшөө-памятнигуудаар, дурасхаалта газараар олон гэжэ зон мэдэнэ ёhотой. Тэрээнhээ гадна хилэ дээрэ байhан тула Хяагта город алишье талаараа гоё, холын айлшадай харахада, совет оронойнгоо нэрэ нэрлүүлхээр байха зэргэтэй хадань гүрэнэй зүгhөө имэ ехэ анхарал оролдолгын гаргагдажа байhаниинь ойлгосотой.

Манай городой революционно ёhо заншал нарин нангинаар сахигдаха ёhотой. Гансахан Россин революционернүүд эндэ ажал ябуулгаяа эрхилhэн бэшэ, мүн аха дүү Монгол ороной гайхамшаг хүбүүд Сүхэ-Баатар, Чойбалсан болон бусад эндэмнай ажал ябуулгаяа эрхилhэниинь бүгэдэндэ эли. Иигэжэ ород монгол-хоёр арадуудай хани барисаан эндэhээ эхилhэн, мүнөөшье энэ гайхамшаг харилсаанай нэгэ шухала гуламта болонхой гээшэ.

Мүнөө манай городой, бүхы аймагаймнай ажалшад түрэл хотынгоо Монголой Арадай Республикын дээдын хайра — Сүхэ-Баатарай орденоор шагнагдаhанда ехэ баяртай. Энэ үндэр шагналаа сэдьхэлээ хүдэлгэн абаба. Энээнтэй дашарамдуулан, городой Соведэй гүйсэдком Хяагтын Слободагай (ээрэлгын трикотажна фабрикын городок) гол үйлсэдэ Сүхэ-Баатарай нэрэ олгоhон байна.

Монгол нүхэдтэеэ халуун барисаатайгаар хүдэлдэгбди. Сүхэ-Баатар хототой анда нүхэдэй холбоотойбди. Энэ барисаамнай улам улам бэхижэхэ, үргэдэхэнь лабтай.

ШИВЭЭ ХИАГТ

Шивээ Хиагтыг авахад
Шилэн дэнлүү хэрэггүй
Шийдэж ирсэн гаминг
Ширмэн бөмбөгөөр сөнөөв

Дөрвөлжин сүмийн
үүдэнд
Дөрвөн пулемет зоогоод
Дүрэмгүй муусайн гаминг
Дөтийн замаар тонилгов.

Ухаа хонгор морьтой доо
Улсын их жанжин даа
Учир бүгдийг ухуулсан
Ухаан ихтэй хүн дээ

Баруун уулын орой дээр
Баахан цэрэг жагсаагаад
Бас түүний цаана
Баатар жанжнаа батлав,

Өндөр уулын орой дээр
Үхэр буугаа зоогоод
Үелээд ирсэн гаминг
Үнсэн чандруу болгов.

Алсын уулын оройгоос
Аянгын сумаар харваад
Ардын цэргийн сүрээр
Аюулт гаминг сөнөөв.

Авралт нөхдийн ачаар
Ардын түр засгийг
Алтанбулаг хотод
Анх удаа мандуулав.

Ардын намыг байгуулж
Агуу зорилгыг
тунхаглаад
Алимад дайсныг дараад
Ард түмнийг
амаржуулав.

«Шивээ Хиагт» — («Хэрэм-Хяагта») гэжэ Сүхэ-Баатарай партизануудай дуун 1921 оной мартын 18-да зохёогдоhон. Тиихэдэ бии боложо байhан Монголой Арадай революционно армиин отрядууд энэ үдэр Хитадай хархисуудай булимтархы сэрэгшэдые үй бута сохижо. Хяагтатай хилэ залгаhан Маймачениие (тиихэдэ Алтан-Булаг гэжэ нэрэ үгтөө hэн) сүлөөлhэн юм.

ТЭРЭ ХОЛЫН ҮЕДЭ

Д. Сүхэ-Баатар, Чойбалсан түрүүтэй Монголой революционернүүдэй Троицкосавск (Хяагта) хотодо байха үедэ эдэнэртэй уулзаhан, хожомынь барон Унгернын болон хариин булимтарагшадай сэрэгшэдые Монгол орондо үй бута сохилгодо хабаадагшадай дурдалганууд тэдэ дүлэтэ жэлнүүдэй үйлэ хэрэг hануулна. Октябриин революцида, граждан дайнда хабаадагша, барон Унгернын бандануудые усадхалгада хабаадагша В. Машуровай дурдалга:

ХАРУУЛДА БАЙГДАА БЭЛЭЙ

1921 оной мартда болоhон Монголой арадай партиин I съезд нюусаар үнгэргэгдэhэн юм. Тиимэhээ съездын боложо байhан байшанда харуул табигдаhан байгаа. Харуулшадай дунда би байлсаhан хүм.

1920 оной намар ДВР-эй Арадай революционно армиин частьнуудтай Шэтэ хотоhоо Троицкосавск (Хяагта) ерэлсэhэн байгааб. Троицкосавскдахи түсхайта нэгэдэхи морин сэрэгэй бригадын манай батарей (миниин алба хэжэ ябаhан) барон Унгернын сэрэгшэдэй Монголhоо наашаа Троицкосавск шадар добтолгые саралсаха зорилготой байба. Энэ үедэ городнай дайсадhаа сүлөөлэгдэhэншье haa, Маймаченда (Алтан-Булагта) сагаантанай үлэгдэл, гаминууд (хитадууд) шэбээлэнхэй hэн. Эдэ хархисууд халтад гэбэл наашаа Троицкосавск тээшээ добтолхоор бэлэн байгаа.

Эгээл имэ эрхэ байдалда нэгэтэ Успенскэ үйлсэдэхи байшан хараха захиралта бууба. Тэндэ байhан зониие, илангаяа монголшуудые түсгаар хамгаалха гэhэн даабари үгтэбэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ үедэ манай сэрэгшэдэй дунда элдэбын этэгээдүүд, урбагшад шэбээлшоод, сүйд татаха hанаашалгатай байгаа ха юм.

Энэ байшан шадар hамгантаяа алхалалданабди. Түрүүшын лэ үдэшэ үндэр бэетэй, монгол дэгэлтэй нэгэ хүнтэй эндэ уулзабабди. Маанадтай хэдэн үгэ андалдаhанай hүүлээр тэрэ монголнай гэртэ орошобо. Тэрэ үедэ Троицкосавскда монголшуудай ябахада, хүн зон hурамхи болонхой hэн. Юуб гэхэдэ, түлеэ, үбhэ, тоhо гэхэ мэтэнүүдые худалдахаяа тэдэнэр ходо ерэдэг байhан юм.

Тэрэ монголой hамгыем таниха хэбэртэй байхадань, хэн гээшэб гэжэ асуубаб.

— Сүхэ гээшэл даа, манайда ходо ябадаг байhан революционно ажал ябуулгынгаа түлөө түрмэ шорондо хаагдаhан, тэндэhээ тэрьедэжэ, Россида байhан юм, — гэжэ харюусаба.

НЮУСА ЗҮБЛӨӨН

1920—1921 онуудта Троицкосавскда Эдингтэнэй бүлэ hуудаг байhан. Тиихэ үедэ 14—15-тай ябаhан Петр хүбүүниинь болоhон бүхы юумые хараhан, удаань барон Унгерные бута сохихо байлдаанда хабаадалсаhан байна. Хожомоо бүхы наhаяа армиин албанда зорюулhан, 1922 онhоо партиин гэшүүн, мүнөө түсхай пенсионер юм. Монголой революционернүүдэй зүблөө хэхыень хараhан тухайдаа Петр Николаевич Эдинг дурдана:

— Тэрэ үедэ манайхин ондоо айлай гэртэ hуудаг hэмди. Троицкосавскын зүүн хадын наада ташаланда, городой захашаг тээ энэ байшан байдаг hэн. Тиигээдшье Сүхэ-Баатарай байдаг гэр дүтэхэнэ байгаа. Бодоходо, манай байhан гэртэ суглаа хэхынгээ урда тээ али али тээhээнь hайса хаража, шэнжэлжэ үзэhэн байлтай. Өөрөө энэ байшан ямар бэ гэхэдэ, үндэршэг, хэрэлсыншье үндэр, энэ шадарай бүхы юумэн сонхооршье, хэрэлсы дээрэhээшье хуу харагдахаар. Үшөө нэгэ hайн талань гэбэл, хоёр үүдэтэй hэн.

Манай эхэ Ульяна Александровнае урижа (тэндэ, эндэ гэжэ хэлээгүй), монгол нүхэдые хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абахыень гуйhан юм, — гэжэ эжымнай хөөрэгшэ hэн.

— Тэрэнэй хөөрэлдөөгөөр hонирхолтогүй даа, зүгөөр тэдэнэрэй сугларaад байхада, hэргэмжэтэй байгаа haa дээрэ. Энэ тэрэ хүнэй ябаа haa, hэримжэтэй байха юм, — гэжэ тэрэ дурдагша хүн эжыдэмнай ойлгуулhан байдаг.

Гэртэмнай монголнуудай ерэхэдэ, бидэнэр — би, эгэшэнэр Мария Валентина — газаашаа гаража, хашаа соогоо гү, али ехэнхидээ үйлсэдэ наадагша боложо байдаг hэмди. Танигдаагүй хүнэй харагдаа haань, хэрэлсы дээрээ hууhан эжыдээ дуулгаха захяатай байдаг бэлэйбди. Тэрэ үедэ хитадууд городоор дүүрэн тэнэжэ ябадаг бэлэй. Эдэнэр энэ тэрэ гар үзүүрэй юумэ хэжэ үгэхүбди гэжэ байгаад нэтэрдэг бэлэй. Нэгэ имэ ушар болоо агша hэн. Нэгэл хитад манай газааhаа hалаха hандахаяа болибо. Тиихэ зуураа эгэшэнэрhээмни:

— Минии монгол нүхэд хаана байнаб даа? — гэжэ асуугаа ха.

— Эндэ нэгэшье монгол байдаггүй, хараагүйбди, — гэжэ басагад харюусаа hэн.

Арбаадаараа, арба гаран хүн суглардаг hэн. Нэгэтэ ерэhэн зониие тоолоходом, 15 хүн байгаа агша hэн. Нилээд оло дахин иигэжэ сугларhан юм. Эдээнэй дунда заатагүй Сүхэ-Баатар байлсадаг hэн. Монголоороо хөөрэлдэдэг байгаа.

hүүлдэ томо болоод ойлгоходом, эдэ зүблөөнүүд дээрээ маша шухала асуудалнуудые: Монголой Арадай партиин I съездэ бэлдэхэ тухайда, Эхэ ороноо хариин булимтарагшадhаа сүлөөлхэ тухай зүбшэдэг байhан байгаа. Энэ талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байhыень имэ ушар гэршэлнэ: 1920 оной ноябрьhаа 1921 оной апрель болотор Монголой революционернүүд элдэб аргаар ород-монголой хилэ үдэр бүри шахуу нишэ тиишээ дабадаг байhан агша.

Энэ хуудаhа А. СУРМАЧ, Д. ЖУГДУРОВА гэгшэд бэлдэбэ.

МҮРЫСЭДЭГ ОБЛАСТИИН ҺОНИН

БУЛТАНҺАА ТҮРҮҮЛЭН

Калганска районой «Страна Советов» колхозһоо баяр баясхалантай мэдээсэл абтаба: ажахын таряашад область дотороо бултанһаа түрүүлэн гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө улүүлэн дүүргэбэ. Хамтадаа 1160 тонно ороохо таряа худалдаха түсэбтэй байбал, таряа тушаан абаха пунктда 1181 тонно оруулһан байна.

Табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй ургаса хурялга дээрэ ажаллажа байһан бухы хүдэлмэрилэгшэдэй —комбайнернууд, трактористнууд, автомашинын жолоошодой габшагай һайнаар хүдэлһэнэй ашаар нимэ ехэ амжалта туйлагдаба.

Энэ колхозой Григорий Николаевич Перминовэй ударидадаг звеногой таряашад социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тус звеногой гэшүүд 1110 гектарай шэниисэ унагаажа, 670 гектарай ороохо суглуулан сохёод, хамтадаа 10681 центнер таряа суглуулжа абаһан байна.

Комбайнер Александр Воросов ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Ургаса хуряалгын эхилһээр энэ нүхэр 2280 центнер таряа сохиһон байха юм.

ҮРЭҺЭН ХААГДАА

Социалис Ажалай Герой М. Н. Пуртов Сретенскэ районой «Путь к коммунизму» колхозой таряашадай нэгэ отряд хүтэлбэрилнэ. Тэрэ отрядай таряанай гектар бүриһөө 30 центнер шэниисэ хуряагдана. Колхозой тоог тээшэ, таряа тушаан абадаг пунктнууд тээшэ ороохо ашаһан автомашинанууд таһалгаряагүй ябажал байна.

Гүрэндэ шэнэ ургасын таряа худалдахын хажуугаар ажахын таряашад ерэхэ жэлэй тарилгада бэлдэжэ байнхай. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор үрэһэ хүрэнгэдэ хэрэглэгдэхэ 3500 центнер ороохон хаагдаба. Тиигэжэ шэниисын үрэһэ хааха түсэб дүүргэгдээ. Тэрэнэй ехэнхинь сэбэрлэгдэнхэй.

ГЕКТАРҺАА—210 ЦЕНТНЕР

Ажалай Улаан Тугай ордента «Комсомолец» гэжэ госплемзаводой механизаторнууд кукурузаяа хуряажа дүүргэбэ. Эндэ хамтадаа 500 гектарта кукуруза таригдаһан байгаа. Мүнөө гектар бүриһөө 210 центнер кукурузын намаа набша хуряагдажа, 10500 тонно шэмэтэ тэжээл дарагдаа.

Племзаводой хүдэлмэришэд үбһэ хуряалгаяа дүүргэнтэжэ байнхай. А. В. Исенковой хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан звеногой гэшүүд 10700 центнер, С. С. Пушкаревой — 10160, Н. И. Качимовай звеногойхид 10100 центнер үбһэ хуряажа абаа. Тэдэ звенонууд тус бүриһөө 10000 центнер үбһэ абаха түсэбтэй байһан юм.

АЖАЛАЙ ЭРШЭ ШАНГАДХАН

Нерчинскэ полиметаллическа комбинадай коллектив промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон ажаллажа, табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Продукци худалдаха август һарын түсэб энэ коллектив 101,7 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ металл абаха даабари баһал улүүлэгдээ.

Комбинадай коллективэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Кличкинскэ, Благодатска руднигуудай хүдэлмэришэд эрхимлэжэ ябана. Август һарада эдэ руднигуудай горнягууд продукци абаха түсэбөө хлүүлжэ шадаа. Продукциин өөрынь үнэ сэп хямдаруулһанай ашаар эдэ руднигуудай ажалшад жэлэй түрүүшын 7 һара соо хэдэн арбаад мянган түхэриг алмаһан байха юм.

(«Забайкальский рабочий» газетэһээ абтаба).

ЭРХИМ ЖОЛООШОД ГЭГДЭЭ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр һалхитай, хүйтэн байбашье һаань, Улаан-Үдын ипподром дээрэ моридой урилдаа хараха дуратайшуул сугларһан байна. Энэ үдэр хатарша моридой урилдаанай хаһын хаалгада зорюулагдаһан шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэхэ байба.

Түрүүшын ээлжээндэ 1400 метрэй зайда урилдаһан морид соохоо «Маркер» нэрэтэй азарга түрүүлэн ерэжэ, ипподромойгоо шанда хүртэбэ. Энэ азаргые урилдаанда уяжа гараһан Лариса Колток гэгшэ моринсй хологоо барихадаа хэнһээшье шадамаг байба. Республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэлэй шанда хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн 1600 метрэй урилдаанда моридые һургадаг «Урожай» булгамэй спортын һургуулиин һурагша Марков «Каприз» нэрэтэй азаргаар түрүү һуури эзэлбэ. Харитоновой жолоодоһон «Уран» нэрэтэй азарга эрхимлэгшэһээ хэдыхэн секундаар хожомдожо ерээ. Мүн удаадахи ээлжээндэ 1600 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Виктор Ом гэгшын «Мирза» азарга бусадһаа хурдан байһанаа харуулба.

Урилдаанай һүүлшын, 2400 метрэй зайда гараһан моридые һургадаг, һоридог ... һургуулиин тренер ... Валеев бусадһаа ту... ерэжэ, алтан намарай ... хүртэбэ. Удаадахи урил... хүдөө ажахын хүдэл... шэдэй үдэр—октябриин ... дэ үнгэргэгдэхэ.

В. БАДМА...

Болгар скульпторнууд, архитекторнууд совет арадай баатаршалгые харуулһан монументальна хүшөө Софи хотын тэг түбтэ бодхоохон байна. Болгарие фашис дарлалтаһаа сүлөөлһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ энэ хүшөө бодхоогдоһон.

«Болгар арадые сүлөөлэгшэ Совет Армида» гэһэн үгэнүүд хүшөө дээрэ бэшээтэй.

ТАСС-ай фотохроника.

ДАХИНАА ГУРБАДАХИДА...

ФУТБОЛ

Түрүү һуури булялдажа ябагшадай дунда шанга тулалдаатай, һонирхолтойшье уулзалганууд болодог гээшэ. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй городуудай футболистнуудай дунда үнгэргэгдэжэ байһан наадан түгэсэхэ тээшээ боложо байна. Хабарһаа хойшо зоно соогоо түрүү һуури буляалдажа эхилһэн арбан зургаан командануудай мүнөөдөө гурбан хуби болоно хубаарба. Түрүүшын бүлэгтэ гэхэ гү, али мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлжэ ябаһан зургаан командын футболистнууд алинийнь алин гэшэгүй гэхээр, түрүү һууриде гараха зорилго урдаа табинхай. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, мүнөөдөө түрүү һуурида гараһан Барнаулай «Динамо», Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан», манай «Сэлэнгэ», Красноярскын «Автомобилист», Благовещенскын «Амур», Братскын «Сибиряк» командынууд болоно.

Сентябриин 21-нэй үдэр Баруун. Зүүн Сибириин, Алас-Дурна зүгэй хотонуудай стадионууд дээрэ ээлжээтэ наадан үнгэргэгдэһэн. Эндэ мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан «Динамо» командын футболистнууд Новосибирскын «Чкаловец» командада айлшалһан байгаа. Айлшаар ошоһон эдэнэр талмайн ээзэдые 1:2 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, түрүү һуури дахинаа эзэлһэн байха юм. Мүн «Вулканай» футболистнууд «Сахалин» командын стадион дээрэ наадабашье, талмайн ээздые 0:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, аяар табан һуури урагшаа дабшаба. Манай «Сэлэнгын» футболистнууд Эрхүүгэй «Аэрофлот» командые 1:0 гэһэн тоотойгоор өөрынгөө стадион дээрэ шүүгээ һааб даа. Нүгөөдэ — «Автомобилист» командын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ наадабашье, «Сибиряк» командые шүүжэ ядаа. Тиин эдэнэр нэмэлтэ сагта наадахадаа, айлшаар ошоһон «Сибирягай» футболистнууд мэргэн байжа, талмайн ээздые 4:5 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байба.

«Амурай» футболистнууд Шэтын командада айлшалһан. Мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һуури эзэлжэ ябаһан талмайн ээзэд эдэнэрээ 3:1 гэһэн тоотойгоор «бүдэрүүлжэ», хэдэн һуури гэдэргэнь сухарюулжархёо.

Наадaнай таблицада хоёрдохи бүлэгтэ гэхэ гү, али очкогоороо хойшоо гараһан футболистнууд эрхимлээд ябаһан командануудһаа 3—5 очкогоор гээтдэжэ эхилбэ. Эндэ хабарһаа хойшо яһала һайнаар наадажа захалһан Урда-Сахалинай футболистнууд һүүлэй хэдэн уулзалгада шүүгдэжэ, нилээд хойшоо түригдэбэ. Эдэнэрэй өөрынгөөшье стадион дээрэ наадахадаа шүүгдэдэг болоһониинь халагламаар.

Прокопьевскын «Шахтёрто» айлшалһан Омскын «Иртыш» командын футболистнууд 90 минутын туршада талмайн ээздые шүүжэ ядашоо. Тиин нэмэлтэ сагай үгтэхэдэ, талмайн ээздтэ 5:2 гэһэн тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Мүн Ангарскын «Старт», Томскын «Томлес», Хабаровскын СКА, Владивостогой «Луч» командануудай футболистнууд 90 минута соо наадаяа тэнсэлгээр дүүргээ. Тиигэжэ нэмэлтэ сагай үгтэхэдэ, талмайн ээзэд 0:0 (4:3), 2:2 (5:4) гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

Удаадахи наадан сентябриин 27-до үнгэргэгдэхэ. Манай «Сэлэнгэ» командада Шэтын футболистнууд айлшаар ерэхэ юм. Өөрынгөө стадион дээрэ үн... гурбан, мүн Алас-Д... гэй стадионууд дээр... хоёр уулзалгадаа ... наар наадажа шада... най «Сэлэнгэ» кома... садай дундаһаа түр... нуудай нэгые эзэл... роо эзэлхэ бэзэ гэ... дана.

Уншагшадай ... мүнөөдэрэй байдала... сөөнэй таблица тол...

	Командануд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	
1.	«Динамо»	25	14	1	10	61:47	41...
2.	«Вулкан»	24	9	9	6	69:53	24:1...
3.	«Сэлэнгэ»	25	12	2	11	46:38	23:1...
4.	«Автомобилист»	25	11	4	10	58:51	29:2...
5.	«Амур»	25	12	2	11	39:34	24:2...
6.	«Сибиряк»	24	12	2	10	33:32	18:1...
7.	«Иртыш»	25	11	2	12	47:50	31:2...
8.	«Сахалин»	25	9	5	11	52:43	28:2...
9.	«Луч»	25	11	0	14	61:62	29:2...
10.	«Старт»	25	8	5	12	60:58	24:2...
11.	«СКА» (Х)	25	6	9	10	76:67	29:3...
12.	«Томлес»	25	9	1	15	41:46	19:2...
13.	«Аэрофлот»	25	6	3	16	44:59	20...
14.	«Чкаловец»	25	6	2	17	51:62	23:...
15.	Шахтёр»	25	4	5	16	55:70	13:2...
16.	«СКА» (Шэтэ)	25	3	4	18	62:79	18:2...

АЖАГЛАЛТА: «Бүмбэгэ» гэһэн хүсэнэгтэ үгтэһэн тоонуудые иигэжэ ойлгохо: түрүүшынхинь — нэмэлтэ сагтайгаар о р у у л а г д а һан бүхы бүмбэгэ. Хоёрдохинь — 90 минутын туршада сохигдожо оруулагдаһан бүмбэгэнүүдэй тоо.

ПРАВДА БУР...

Нэгэдэхи хууда... «Хани нүхэсэлэй ... ёһоор» — Н. Ко... статья. «Намарай а... эмхи гурим»—сугл... Шалгалтын бригады... риалнууд. ТАСС-а...

Хоёрдохи хууд... Е. Кряжевай стать... —нэгэ системэ». В... менкын статья. «... Соведүүдтэ» — сугл...

Гурбадахи хууд... Арадай хиналтын ...

Дүрбэдэхи хууд... Искусствын һонин. ... саана. Спорт.

СЭНХИР ЭКР...

НЭГЭДЭХИ ПРОГР... **«Орбита» хару...** **16.35 — Олон ...** **ленинскэ ...** «КПСС-эй гадаадын ... рамдалай политика ... лай ёһо заншалта ... 17.05 — «Семнадц... венний весны» — ... но уран һайханай ... (11-дэхи сери). ... Футболоор дэлхэйн ... һуури эзэлхын эрхэ ... түлөө мүрысөөн. ГД... мыни. 2-дохи тайм. ... һээ дамжуулга. ... «Время» — мэдээс... грамма. 19.30 — Ү... **левидени.** Хо... СССР-эй түрүү һуу... хын түлөө мүрысөөн ... мо» (Москва) — «... Советов» (Москва). ... үе. 20. 10 — 20. 20 ... һарлалга. 20.20 — ... диверсанты» — теле... но документальна ... 21. 10 — «Алтан ... искусствын фестива... гэсхэлэй концерт ... дамжуулга (суранз... гэ).

ЭСЭГЭ ОРОНОЙ Hильын саанаһаа

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын гол ёһонууд—уласхоорондын байдалай гурим

Узбегэй ССР-тэ Арадуудай хани барисаанай орден барюулалгада зорюулагдажа Ташкентдэ болоһон баяран суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ дэлхэйн олониитын анхарал татаба, һонирхол үүсхэбэ.

БЕРЛИН. Социалис оронуудай политическэ ба экономическа хүсэ шадалай ашаар, КПСС-эй XXIV съезд дээрэ баталагдан абтаһан эб найрамдалта программын ашаар, манай социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй политикын амжалтануудай ашаар эб найрамдал хангагдаха аргатай болоо гэжэ «Берлинер цайтунг» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

ВАРШАВА. КПСС-эй ЦК гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Софида, Ташкентдэ хэлэһэн үгэнүүд Европодо тогтонижоруулагдажа байһан амгалан байдалые элирхэйлэн харуулнэ гээд, ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Юзеф Озга-Михальский ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Эдэ үгэнүүдынь эб найрамдалай илан мандаха байһанда найдабари түрүүлнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Советскэ Союз Холбоото Штадуудтай һайн харилсаа холбоотой болохые хүсэнэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь үшөө дахин лаблаба гээд, «Нью-Йорк дейли ньюс» газетэ тэмдэглэнэ.

ЛОНДОН. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые Англиин олонхи газетэнүүд тунхаглаба. «Дейли телеграф» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ толилходоо, совет удирдахалда КНР харюу үгөөгүй гэжэ бэшэнэ.

БОНН. «Кельнер штадтанцайгер» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Совет-американ харилсаанай һайжаржа байһан тухай Брежнев сэдьхэлээ ханангяар хэлэбэ. Энэнь дэлхэй дээрэхи уласхоорондын оршон байдалай үндэһөөрөө хубилалгада гол шухала нүлөө үзүүлхэ байха гэжэ тэрэ тэмдэглээ. ФРГ-тэй, Францитай Советскэ Союзай баталһан договорнууд шахардуу байдал бэхижүүлхэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ гээд Л. И. Брежнев мэдүүлбэ».

ТОКИО. Японой түбэй бүхы газетэнүүд Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ тунхаглахадаа, Японой премьер-министр К. Танакын албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошолго СССР-эй ба Японой хоорондохи харилсаае шэнээр хүгжөөлгын шухала шата болохо байха гэһэн үгэнүүдыень согсолон дурдана. Премьер-министр Н. Танакын албанай хэрэгээр СССР-тэ ошохоёо байһан ушарые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев һайшаан тунхаглаа гээд газетэнүүд бэшэнэ.

ДЕЛИ. Индиин бүхы газетэнүүд Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые эли газартаа тунхаглаһан байна. «Азидахи эб найрамдалай ба дэбжэлтын ашатуһада совет-индиин хани барисаа бэхижүүлхые совет хүтэлбэрилэгшэ уряална»,—гэжэ «Нэшнл геральд» газетэ тэмдэглэнэ. «Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха хэрэгтэ Индиин ехэ үүргэтэй байһые Брежнев һайшаана», — гэжэ «Таймс оф Индиа» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС)

ИНСБРУК

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТЫН ДЕЛЕГАЦИ АВСТРИДА

ТАСС

Албанай хэрэгээр Австрида ерээд байһан СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Шитиков түрүүтэй Совет парламентын делегаци оронтойнь танилсажа үргэлжэлһөөр.

Делегаци Тиролидо хүрэбэ. Эдэнэй хүндэлэлдэ нютагай правительствын толгойлогшо Э. Вальнефер сайлалга эмхидхээ. Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларуулагдажа байха үедэ ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоо үргэдхэлгэ онсо удха шанартай гээд, Совет делегациин толгойлогшо А. П. Шитиков сайлалга дээрэ тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

А. А. ГРОМЫКО Г. КИССИНДЖЕРТЭЙ УУЛЗАБА

ТАСС.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджертэй сентябриин 24-дэ уулзаба.

Совет-американ харилсаа холбооной зарим асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын гол шухала асуудалнуудаар хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ һанамжаяа хэлсээ. США-гай гүрэнэй секретариин тушаалда томилогдоһонтойнь дашарамдуулан, А. А. Громыко, Г. Киссинджерые амаршалһан байна.

СССР-эй США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо У. Стессел уулзалгада хабаадаба.

НЬЮ-ЙОРК

Совет-канадын зүбшэлэлгэнүүд

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шарптай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Зүбшэлэлгэнүүд тухай совет-канадын протоколой үндэһөөр, хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын хэдэн асуудалнуудаар, совет-канадын харилсаанай зарим асуудалнуудаар министрнүүд һанамжануудаа хэлсэһэн байна.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн энэ сессиин хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнууд хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ хаража үзэгдөө.

ЭСЭРГҮҮСЭЛТЫН ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Чилидэ урбалта хэжэ, засаг гартаа абаһан сэрэгэй хунтын хорото муухай ябуулганууд, хардалга мүрдэлгэнүүд Чилиин патриодуудай зоригые хухалнагүй. Эсэргүүсэлтэ хэхэ Национальна совет орон дотор нюусаар тэмсэнэ гэжэ Франциин хэблэл мэдээсэнэ. Урбалта хэгшэдээр хоригдоһон политическэ элдэб партинуудай, бүлэглэлнүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ ороно.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сэрэгэй хунтын хархис ябуулгануудта эсэргүү тэмсэл оронoй олон хотонуудта болоно гэһэн мэдээсэлнүүд Чилиһээ абтажа үргэлжэлһөөр. Орон дотор дайн болохо туйлдаа хүрөөд байна гэжэ урбалта эмхидхэгшэдэй нэгэн, далайсэрэгэй хүсэнүүдэй командалагша адмирал Мерино сэхэ руунь мэдэрээ.

Гүрэнэй урбалтын үедэ хэдэн мянгаад хүн алуулаа гэжэ хараһан, мэдэһэн хүнүүд хэлэнэ. Техническэ университедтэ алуулһан 200 хүнэй бэе хараа һэм гэжэ Чилиин нэгэ сањаартан мэдүүлһэн байна. Алуулһан 750 хүнэй бэеые минии ажалладаг больницада нэгэ үдэрэй турша соо асараа һэн гэжэ медсестра хөөрөө гээд «Ньюсуик» журнал бэшэнэ.

ПАРИЖ (ТАСС). Нобелевско шангай лауреат, поэт Пабло Нерудын наһа бараһанай һүүлээр сэрэгэй хунтын солдадууд Сантьяго шадархи гэртэнь ерэжэ, гаарүү муухайгаар аашалалдаа гээд Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Наһа барагшын бэеын табяатай байһан гэртэнь мүнөө солдадууд нэгжэлгэ хэхэдээ, поэдэй бүхы юумэ онгиргоһон, гэрэйнь сонхо тэһэлһэн, номуудыень, журналнууд, фото-зурагуудыень галдаа.

Сэрэгэй урбалтаһаа боложо, Пабло Нерудын бэе улам муудан, наһа бараа гэжэ поэдэй һамган тоолоно гээд, Франс Пресс үргэлжэдүүлнэ.

ЛОНДОН

ЧИЛИ: хардалга мүрдэлгэдэ харюу сохихто хэгдэнэ

ТАСС

Чилиин патриодууд тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр. Хэды зэрлиг муухай, хэрзэгы шэрүүн хашалта харшалалта, хардалга мүрдэлгэ хэжэ байгаашье һаань, патриодууд урбагшадта шанга харюу сохилто үзүүлнэ. Сантьяго Вальпараисо, Консепсьон, Антофаста ба оронoй бусад городуудта, һуурин тосхонуудта шанга тулалдаанууд болоно.

Сэрэгэй урбалтын үедэ хархис засаг тогтоогшодто эсэргүү тэмсэл үргэлжэлүүлэгдэхэ юм гэжэ Чилиин радикальна партиин түлөөлэгшэ мэдүүлээ гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ. Сальвадор Альендиин хуулито правительствын унагаагдаашье һаань тэмсэлээ зогсоохогүйбди.

«Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд партизанска дайнда бэлэдхэл хэнэ» гэжэ «Обсервер» газетэ тэмдэглэбэ. Партизанай отрядуудай Чилиин элдэб нютагуудта эмхидхэгдэжэ байһыень сэрэгэй хунтын удамаршад сэхэ руунь мэдэрхэ батай болоно.

ПАРИЖ

ЮУНДЭ СССР-тэй ҺАНАЛ НЭГЭТЭЙБИБДИ?

Парижда болоһон арсалдаата хөөрэлдөөндэ хабаадагшадай асуудалнуудта Ж. Маршегэй үгэһэн харюунууд

ТАСС

«Демократическа уряа» гэжэ номойнь хэблэгдэн гараһанда зорюулагдажа, Парижда болоһон арсалдаата хөөрэлдөөндэ хабаадагшадай асуудалнуудта Ж. Маршегэй үгэһэн харюунуудые «Юманите» газетэ тунхаглаба.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, юундэ Франциин коммунистнууд Советскэ Союзтай һанал нэгэтэйб? — гэһэн асуудалда Ж. Марше харюу үгэбэ.

Советскэ Союзтай, мүн социальна дэбжэлтын, демократиин, эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэдэг бүхы социалис оронуудтай, бүхы ажалшадтай, бүхы арадуудтай интернациональна һанал нэгэтэйбди гэжэ Ж. Марше хэлэһэн байна. Имэ олон шалтагаанаар СССР-тэй һанал нэгэтэйбди:

— юундэб гэхэдэ, коммунизм хадаа манай үг зорилго болоно. Юундэб гэхэдэ, Советскэ Союз капиталис байгуулалтые һамна бута сохиһон түрүүшын орон байгаа;

— юундэб гэхэдэ, буу зэбсэг хуряахын түлөө, эб найрамдалай түлөө, амгалан ёһоор зэргэ оршохын түлөө Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд тэмсэнэ;

— юундэб гэхэдэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ даађан байдалайнгаа түлөө (жэшээлхэдэ, Вьетнамда болоһон дайнда империализмда эсэргүүгээр) тэмсэдэг бүхы арадуудые Советскэ Союз, бусад социалис оронууд хододоо дэмжэдэг лэ.

Гадна, социализм байгуулха хэрэгтэ Советскэ Союз баян дүй дүршэлтэй юм гэжэ Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь нэмэбэ.

Советскэ Союзда эсэргүү ябуулгануудые дэмжэхые манай дайсад хүсэнэ ёһотой гэжэ Ж. Марше хэлээ. Тээд энээн тухай бодомжолһоной үлүү.

Советскэ Союз «Хитадта добтолхые бэлдэжэ байна юм ха» гэһэн Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй үгэнүүд худал хуурмаг гэжэ Ж. Марше мэдүүлээ. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдаһан эб найрамдалта программаяа совет хүнүүд залан сэхээр бэелүүлжэ байна гээд ФКП-гэй Генеральна секретарь тэмдэглэбэ.

ОСЛО

КПН-эй правлениин пленум

ТАСС

Норвегиин Коммунис партиин правлениин пленум эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Норвегиин Коммунис партиин 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, партиин ойн баяртай съездэ бэлэдхэл хэхэ т у х а й асуудалнуудые, партиин ш э н э программын проектые пленум зүбшэлһэн байна. Парламентын һунгалтын дүнгүүд, социалис һунгуулиин союзай харьяата зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй саашанхи харилсаа холбооной асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

НЬЮ-ЙОРК

НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХӨӨРЭЛДӨӨН ЭХИЛБЭ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVIII сесси дээрэ ниитэ-политическэ хөөрэлдөөн эхилбэ. Бразилиин, США-гай, Перугай, Эквадорой, Сингапурай түлөөлэгшэд пленарна заседани дээрэ үгэ хэлээ. Шахардуу шанга байдал һуларуулха, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда амгалан ёһоор зэргэ оршохо гурим баталха талаар үнгэрһэн жэлэй турша соо дэлхэй дээрэ ехэ хубилалтанууд болоо гээд, ораторнууд тэмдэглэһэн байна. Уласхоорондын оршон байдалда яһала ехэ туйлалтануудай хэгдээд байһан бата бэхи үндэһэ һуури дээрэ Генеральна Ассамблей энэ сессиеэ эхилбэ гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер мэдүүлээ. Ядерна дайнай аюул сараха, зүбшэлэлгын элдэб хөөрэлдөөнүүдые хэхэ талаар США, СССР ехэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байна гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүд бүхы дэлхэйн оронуудай арадуудта шухала.

НЬЮ-ЙОРК

«СКАЙЛЭБ» СТАНЦИИН НИИДЭЛГЭ ДҮҮРЭНТЭЭ

ТАСС

«Скайлеб» станциин хоёрдохи экипажай ниидэлгэ дүүрэнтээ. Харийн оронуудай телеграфна агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябриин 21-дэ телевизионно пресс-конференци болоо. Газарые тойрон дабшадаг станци дээрэ хоёр һарын турша соо байһанһаа хаража үзэхэдэ, замбуулинай дайдада хүн удаан саг соо байжа шадаха гээд тэдэ һанамжаяа хэлэбэ.

Сентябриин 21-дэ Газарай ашагта малтамалнуудые шэнжэлхэ һүүлшынгээ туршалга хээ.

Энэ үдэр Нарые ажаглалга һүүлшынхээ хэбэ. 300 шахуу часай турша соо гэхэ гү, али программаар хараалагдаһанһаа 100 часаар үлүү саг соо Нарые адаглаһан байна. Дүн хамта Наранай 77 мянга гаран зураг буулгагдаа. 100 шахуу дэлбэрэлгэ буулгагдаа.

Сентябриин 22-то космонавтнууд Бин, Гэрриот газаашаа гаража, 2 час 49 минутын турша соо замбуулинай дайдада байба. Сентябриин 23-да космонавтнууд медицинскэ һүүлшын туршалга, шэнжэлгэнүүдые хэбэ.

САГАН УЛ...

Республикадамнай ... дэр үүлэтэйшэг бай... нойтон орохогүй. ... тээһээ секундын 10 ... метр хүсэтэйгөөр ... 13—17 градус дула... хо. Байгал шадар, ... магуудаар 7 — 11 ... дулаан, Улаан-Үдэд ... дөө 0—2, үдэртөө ... градус дулаан бай... Улаан-Үдын метео... дээсэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛД...

1974 оной бүхы газетэ, журналнуудта ... абалга сентябриин 1-һээ республикын нют... хэндэ эхилбэ.

Аймагуудай «Союзпечать» агентствэнүүдтэ, ... хөө холбооной бүхы отделенинүүдтэ, предп... ба эмхи зургаануудай, колхоз болон совхоз... хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэдтэ захи... болохо.

«Буряад үнэн» газетын жэлэй сэн — 6 түх... 6 һарын — 3 түхэриг.

Үндэһэн хэлэн дээрэ гарадаг «Буряад үнэн» газетэ захихаяа бү мартыт!

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной сентябриин 27. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-03637. Заказ №...